

**BULGARİSTAN
KOMÜNİST PARTİSİNİN
ONUNCU
KONGRESİ**

**BULGARİSTAN
KOMÜNİST PARTİSİ
ONUNCU KONGRESİNİN
ALTINCI BEŞYILLIK
YILLARINDA (1971—1975)
BULGARİSTAN
HALK CUMHURİYETİNİN
SOSYAL-EKONOMİK
GELİŞİMİYLE İLGİLİ**

DİREKTİFLERİ
TÜSTAV

BKP'nin X Kongresinde
24 nisan 1971'de oybirliğiyle
kabul edilmiştir

BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİNİN ONUNCU KONGRESİ

BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ ONUNCU KONGRESİNİN ALTINCI BEŞYILLIK YILLARINDA (1971—1975) BULGARİSTAN HALK CUMHURİYETİNİN SOSYAL-EKONOMİK GELİŞİMİYLE İLGİLİ

DİREKTİFLERİ

**BKP'nin X Kongresinde
24 nisan 1971'de oybirliğile
kabul edilmiştir**

BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ ONUNCU KONGRESİNİN ALTINCI BEŞYILLIK YILLARINDA (1971—1975) BULGARİSTAN HALK CUMHURİYETİNİN SOSYAL-EKONOMİK GELİŞİMİYLE İLGİLİ DİREKTİFLERİ

Bu direktifler, Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin Altıncı Beşyıllık devresindeki (1971—1975) sosyal-ekonomik gelişimiyle ilgili temel yönleri tayin eder. Söz konusu yönler Bulgaristan Komünist Partisinin Programından neşet eder. Direktifler, halk iktidarı yıllarında, özellikle BKP MK Nisan plenumundan (1956) sonraki yıllarda halkımızın sosyalizm kuruculuğunda kazandığı edinimlere, Beşinci Beşyıllığın icrasıyla ilgili sonuçlara, memleketin önümüzdeki devrede gelişmesine değin tahminlere, görüşlere ve modellere esasen hazırlanmıştır.

Beşinci Beşyıllık sırasında ulaşılan başarılar ve Onuncu Kongrenin belirttiği yeni ödevler, Bulgaristan Komünist Partisi politikasının doğruluğunu ve hayati gücünü, sosyalist toplumun kurulması ve gelişmesi konusunda Lenin prensiplerinin yaratıcı bir şekilde tatbik edilişlerini, Sovyetler Birliğiyle ve öbür sosyalist ülkelerle hertaraflı işbirliği alanında Partinin izlediği politikayı bir kere daha desteklemektedir.

PARTİ DOKUZUNCU KONGRESİ DİREKTİFLERİNİN İCRASINDA BAŞLICA SONUÇLAR

Onuncu Kongre, Dokuzuncu Kongre direktifleriyle ortaya konmuş olan ödevlerin BKP'nin yönetimi altında halkımızın kahramanca emeği sonucunda başarıyla yerine getirildiklerini belirtir. Memleketin ekonomik potansiyalini daha da artırma hususunda Parti muazzam bir yapıcı faaliyet yürüttü. İktisat alanında başlıca gayretler, entenzif faktörlerden daha tam yararlanmak için şart yaratma ve emeğin toplumsal verimliliğini durmadan artırma hususunda halledici şart olan bilimsel-teknik ilerleyiş sonuçlarını tatbik etme üzerine toplanmıştı.

BKP MK Temmuz (1968) ve Eylül (1969) plenumlarının kararları ve onların ardıcıl tatbiki, IX Kongre direktiflerinin başarıyla icrasında önemli rol oynadılar.

Partinin IX Kongresinden sonraki devrede memleketin ekonomik gelişmesi süratli ve sabit tempolarla karakterize edilir. Milli gelir 1970 yılında 1965'tekine bakarak yüzde 52 arttı, öngörülen ise yüzde 50 idi. Milli gelir artışının yüzde 95 kadarı, emeğin toplumsal verimliliğini artırma yoluyla elde edildi.

Maddi-teknik temeli bundan böyle genişletme ve modernleştirme yönünde büyük adım atıldı, bu amaç için 15 milyar dolayında sermaye yatırıldı. Bu yekûnun hemen hemen yüzde ellisi memleketin sanayileştirilmesine harcandı. Çağdaş teknik ve teknoloji pek çok zavot, fabrika ve seh kuruldu ve işletmeye açıldı. Maddi üretim-

dekilerin fond donatımlığı yüzde 60 kadarla, mekanik donatımlığı yüzde 70'ten fazla arttı.

Ülkenin sanayi gelişiminde yeni başarılar elde edildi. Sanayideki temel üretim fondları yüzde 90, ürün ise yüzde 70 dolayında çoğaldı, böylece direktifler, esas itibariyle yerine getirilmiş oldu. Milli gelir yaratımında sanayinin payı 1965 yılında yüzde 44 iken 1970'de yüzde 48,8'e yükseldi. Energetika, metalurji, makina yapımı ve kimya sanayii, bilhassa hızlı tempolarla gelişti. Devlet sanayi ürününde bu kolların nisbi varlığı 1965 yılında yüzde 37,4'ten 1970 yılında yüzde 45,4'e yükseldi.

Memleketin enerji bazası da gelişmeye devam etti. 1880 megavat dolayında yeni enerji güçleri işletmeye salındı. Elektrik enerjisi üretimi 1970 yılında 19,5 milyar kilovat saata yükseldi. Enerji balans bünyesinde progresif değişiklikler uygulanıyor.

Beşinci Beşyılıktaki Parti, memleketin hammadde temelini genişletme ve sağlamlaştırma hattını tatbik ediyordu. 1970 yılında çelik üretimi 1800 bin tona, prokat üretimi 1428 bin tona, demir boru üretimi 115 bin tona yükseldi. „Medet“ MOK kuruculuğu sona erdi, bu suretle elektrolit bakır üretimi için sağlam bir temel yaratılmış oldu.

Kimya sanayii de önemli derecede gelişti. 1970 yılında kimyasal lif üretimi 23,1 bin tona, suni gübre üretimi 749,2 bin tona, plastmas ve sentetik lif üretimi 89 bin tona çıktı. Kimya-ecza sanayiinde yeni güçler çalışmaya açıldı.

Makina yapıcılığı da büyük başarılarla ulaştı. Bu kolun ürünü 1970'de, 1965'tekine kıyasla 2 misli arttı. Elektronik cihazlar ve aletler, otomatik araçlar, gemi, yükleme-taşıma araçları, metal kesme makinaları vb. vasıta üretimi hızla arttı. Teşkilâtsal ve elektronik hesaplama tekniği üretiminin de temelleri atıldı.

Kereste elde etme, tahta işleme ve selüloz-kâğıt sanayiinde yeni başarılar elde edildi.

Ahhalinin ihtiyaçlarını daha tam olarak karşılamak için halk tüketim mallarının üretimi artırıldı, asortimanı çeşit-

lendirildi ve kaliteleri iyileştirildi. Hafif sanayide de ıslahat ve modernleştirme yapılıyor. Tekstil, trikotaj ve ayakkabı sanayiinde kimyasal maddelerden yararlanma işi genişletildi.

Gıda ve leziz mamulleri sanayii de ilerledi. Okyanus balıkçılığı meydana getirildi.

Beşinci Beşyılık sırasında tarımın gelişimine büyük dikkat gösterilmişti. Dördüncü Beşyılığa kıyasla tarım üretimi yüzde 26 dolayında arttı.

Tarım üretimini irileştirmek ve sanayi temeller üzerine oturtmak için hazırlık yapıldı. Yeni 1268 bin dekar sulanır arazi sağlandı, öyle ki, sulanır arazilerin genel ölçümü 1970 yılında 10 milyon dekarı aştı. Köy iktisadiyatının makine parkına 27 300 traktor, 5100 kombayn, 112 uçak ve önemli sayıda başka tarım makinesi ve takma araçlar verildi. 1970 yılında bir dekar işlenir araziye 13,4 kg has sunî gübre sağlandı, oysa 1965'te bu, 7,5 kilogramdı. Daha verimli buğday, mısır, gündöndü vb. cinslerin yetiştirilmesi genişletildi. Buna dayanarak pek çok tarım bitkilerinden elde edilen gelirlerde artış ve sabitlik sağlandı.

Hayvancılığın daha da gelişmesi için şartlar sağlandı. Hibrit ve broyler kümes hayvancılığına geçilerek piliç eti üretimi meselesinin çözümlenmesi ciddi bir başarıdır.

Beşinci Beşyılık, demiryollarında elektrik ve dizel gücünün tatbikine devam etmekle karakterize olunur. Dispeçer merkezlerinin, releli-sigorta tesislerinin, yarı otomatik frenlemenin vb. tatbik edilmesiyle nakliyatta güvenlik arttı. Deniz donanmasının yük-hacim imkânları 1970'te 1 milyon ton detveyte çıktı. 42 000 dolayında yeni yük otomobili, 6160 otobüs, 16 taşıt uçağı vb. tedarik edilmişti. Yolcu taksimetre araçları çoğaltıldı. Nakliyatın maddi-teknik bazı iyileştirildi.

İnşaat üretimi ve inşaat malzeme sanayii daha da gelişti. İnşaat sanayi metotlarının tatbiki genişledi ve çeşitli kurucu-montaj çalışmalarında mekanizasya derecesi arttı. Takıştırılır çelik-beton kuruluşlar hazırlamak ve betonu bir yerde üretmek için mekanize edilmiş yeni komp-

le zavotlar, tesisler ve kanallar meydana getirildi.

Sosyalizmin maddi-teknik temeli, ekonomimizin Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler ekonomileriyle entegrasyon prosesi daha da derinleştirilerek kuruluyordu.

Dış ticarete mal değiş tokuşu aynı devrede yüzde 70 arttı, direktiflerde öngörülen ise yüzde 65 idi. BH Cumhuriyeti, tranzit geçenler de dahil, 10,8 milyon turist tarafından ziyaret edildi ve turistik bir memleket olarak tanındı.

Memleketin sosyal-ekonomik gelişimi Beşinci Beşyılıkta da emekçilere daha elverişli hayat şartları sağlamaya, onların refahını artırmaya yöneltilmişti. Bu ise, Parti politikasının özü ve anlamıdır. Emekçilerin gelirlerini artırmak için özel bir program hazırlanıp gerçekleştirildi. Can başına hesabıyla reel gelirler yüzde 33,5 arttı, oysa öngörülen artış yüzde 30 kadardı. Maaşlar, çeşitli emeklilik ve burs ödenekleri, ailelere verilen ek ödenekler, doğum vb. hallerde gösterilen yardımlar artırıldı. Perakende mal alışverişi yüzde 51 arttı, oysa öngörülen artış yüzde 40 idi. Komunal-yaşayış hizmetleri genel olarak yüzde 73 genişledi.

Toplum-tüketim fondları yüzde 90 arttı. Sağlık davasında, maarifte, sosyal icraatlarda vb. alanlarda da gelişme sağlandı. Hastanelerde yatakların sayısına daha 10 bine yakın yatak eklendi. Çocuk kreşlerine ve çocuk ve anne yurtlarına 1970'te üç yaşına kadar olan çocukların yüzde 11,2 kısmı, çocuk bahçelerine 3 yaşından 7 yaşına kadar çocukların yüzde 67,9 kısmı alındı.

Mesken ihtiyaçlarını karşılamak için daha çok çaba gösterildi. Yalnız devlet ve kooperatif mesken kuruculuğu kanaliyle 132,3 bin yeni mesken kuruldu, ferdi mesken kuruculuğu ile birlikte bu sayı 220 bini buldu.

Halkın öğrenim ve kültür düzeyini yükseltmek için önemli işler başarıldı. Halk iktisadiyatında çalışan yüksek öğrenimlilerin sayısı 1970'te 1965'tekine kıyasla yüzde 33, orta ve yarıyüksek öğrenimli uzmanların sayısı yüzde 45 arttı. Yüksek, yarıyüksek ve orta özel öğrenimli

olmak üzere şimdi halk iktisadiyatında 530 bin uzman çalışıyor. Tiyatrolarda ve sinemalarda yerler çoğaldı. Gazete, dergi ve kitap basını arttı.

Toplumumuzun sosyal kuruluşu yetkinleşmesine devam etti. Maddi üretimde çalışan işçilerin ve memurların sayısına daha 416 000 kişi eklendi. Mühendis-teknik kadroların sayısı önemli derecede arttı. İşçi sınıfının yönetici rolü kuvvetleniyor. Emeğin niteliği ve toplumdaki mevkiî dolayısıyla köylü-kooperator sınıfı, işçi sınıfına gittikçe daha çok yakınlaşıyor. Toplumumuzun sosyal-politik birliği güçlendi.

Çalışmalarımızda bazı kusurlar olmasaydı, BH Cumhuriyetinin sosyal-ekonomik gelişmesinde Beşinci Beşyılığa ulaşılan başarılar daha da büyük olacaktı. Beşinci Beşyılığın ilk yıllarında da geniş cephede kuruculuğa meydan verildi, bu ise vasıtaların gereksiz israfına yol açtı. Halk iktisadiyatı için önemli olan güçlerin işletilmeye açılışları gecikti, bu ise planlamada, maddi-teknik tedariginde ve disiplinde başgösteren noksanlıklarla birlikte çeşitli üretimlere ait direktiflerin yerine getirilmesine imkân vermedi ve üretim kollarının çalışmalarında, kuruculukta, ahalinin ihtiyaçlarını gidermede bazı güçlükler yarattı.

Birçok önemli ürünlerin direktiflerde öngörülen tüketim miktarına ulaşılmadı. Ahalinin aradığı mallar yeter derecede, çeşitlilikte ve vaktinde tedarik edilmedi. Halka ticaret ve yaşayış alanlarında hizmet etme işlerinde de bir takım kusurlara meydan verildi. Halk iktisadiyatına bazı tabiat afetleri de hayli zarar getirdi.

Parti, bu kusurları ve uygunsuzlukları zamanında açıklıyor ve bertaraf edilmeleri uğrunda komünistleri ve emekçileri seferber ediyordu.

Hesabı verilen devrede memleketin sosyal-ekonomik gelişmesini karakterize eden başlıca özellik, kusurlar değil, halk iktisadiyatının bütün kollarının gelişmesindeki başarılar, memleketin ekonomik potansiyalinin artışıdır.

1971—1975 YILLARINDA BULGARISTAN HALK CUMHURİYETİNİN SOSYAL-EKONOMİK GELİŞMESİNİN ESAS YÖNLERİ

I. ESAS VAZİFELER

1. Onuncu Kongre, Bulgaristan Komünist Partisi Programını kılavuz tutarak ve Parti ile halkın Altıncı Beşyılığa gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğunda çözümlemesi gereken problemleri gözününde bulundurarak **bilimsel-tekniksel devrimin başarılarından etraflı bir şekilde faydalanma, toplumsal emek verimliliğini artırma ve süratli iktisadi yükseliş esası üzerinde halkın artmakta olan maddi ve manevi ihtiyaçlarının komple ve daha tam giderilmesini sağlayıp, sosyalist şuurululuğunu yükseltmeyi, beşyılığa başlıca sosyal-ekonomik vazife saymaktadır.**

Başlıca vazifenin icrası, halk iktisadiyatının entenzifleşmesinin devam etmesini ve efektifliğinin artırılmasını gerektirmektedir. Bu, üretim bünyesinde progresif değişiklikler yapılması, temerküzleştirilip ihtisaslaştırılmasının kuvvetlenmesi, mevcut güçlerin teknik bakımdan yenibaştan düzenlenmesi ve modernleşmesi, komple makinelendirilip otomatikleştirilmesi; emek ve materyal kaynaklarından daha rasyonel faydalanılması; geniş çapta tüketilen malların bollaşıp çeşitlenmesi; ticaret ve tedarik işlerinin iyileştirilmesi; memleketin halklararası sosyalist entegrasyaya iştirakının genişleyip derinleşmesi; sosyal idare sisteminde toplumsal ilişkilerin mükemmelleşmesi vasıtasıyla olacaktır.

Memleketin daha da hızla endüstrileşmesi, halk iktisadiyatının bütün kollarında yeni teknoloji ve metotların devamlı bir surette tatbik edilmesi, ekonominin gelişmesinde başlıca yön olmalıdır.

İnsana kaygı ve onun iyiliğine tabi olan parti politikası, Altıncı Beşyılıktaki daha büyük bir kuvvetle kendini gösterecek ve her şeyden önce şu uğurda ifadesini bulacaktır:

— Milli gelir üretimi 1970 yılına bakarak, 1975 yılında yüzde 47—50 artmalı;

— İnsan başına düşen reel gelir yüzde 25—30 fazlalaşmalı, beşyılıktaki maaşların ve emekli maaşlarının büyümesine, toplumsal tüketim fondaları yoluyla başka sosyal tedbirlerin gerçekleştirilmesine daha fazla ödenek ayrılmalı;

— Gıda ve gıda cinsinden olmıyan esas malların tüketimi artmalı, halk tüketiminin bünyesi mükemmelleştirilmeli, mal tedavülü yüzde 38—40 büyümeli;

— Çocuk yurtlarında yerlerin sayısı 1970'te 33 binden 1975'te 63 bini bulmalı, 1975 yılında 3 ilâ 7 yaş arasındaki çocukların yüzde 76'sı çocuk bahçelerine yerleştirilmeli;

— 1975 yılında memlekette insan başına ortalama 12,5 metre kare, sadece kasabalarda ise en azı 11,3 metre kare mesken sahası sağlanmalı. 1970 yılında bu rakam 9,9 metre kareydi. Bu maksatla Altıncı Beşyılıktaki devlet ve kooperatif mesken kuruculuğu yoluyla 250 bin apartman daireleri inşa edilmeli;

— Ahaliye yapılan sanayi hizmetlerin hacmi yüzde 70—80 artmalı;

— Kısaltılmış iş haftasına tedricen geçilmesine şartlar sağlanmalı;

— Sağlığı koruma sağlık hizmetleri ve istirahat işleri daha hızlı tempolarla iyileştirilmelidir.

Parti, Altıncı Beşyılığın başlıca vazifesinin gerçekleştirilmesi için gelecek devrede de memleketin üretim güçlerinin yüksek ve sağlam tempolarla gelişmesi gerektiğini hesaplamaktadır. Milli gelirde biriktirmenin nispi payı

yüzde 26—28 olmalıdır. Memleketin esas fondaları yüzde 48—50, bu arada maddi üretim fondaları yüzde 57—60 artmalıdır.

— Altıncı Beşyılıktaki bilimsel-tekniksel progresin başarılarının geniş tatbiki beşyılıktaki olmalıdır. Maddi-teknik bazın bundan böyle kuruculuğunda bilimsel araştırmalar süratlendirilmeli, bilim üretimle daha sıkı bağlandırılmalı, elektrikleştirme, elektronikleştirme, kimyevileştirme ve sanayi mikrobiyolojisi geliştirilmeli, yeni teknoloji işe koşulmalı, üretim teşkilâtı ile üretim bağları şekilleri mükemmelleştirilmelidir. Emek verimliliğinin büyümesi, maliyetin ucuzlaması, rentabilitenin artması problemleri daha tam ve devamlı bir surette çözümlenmelidir. Ürünlerin kalitesi ile rekabet gücünün yükseltilmesi çalışmalarında dönüm yapılmalıdır.

— Toplumsal üretimin kol bünyesi daha da iyileştirilmeli. Heride de bilimsel-tekniksel progresin süratlendirilmesi, üretim ile dış ticaretle mal alışverişi etkinliğinin artmasıyla ilgisi olan kollara üstünlük verilmelidir.

Emekçilerin ihtiyaçlarının daha tam giderilmesi maksadıyla halk tüketimine ait mallar üretiminin ve hizmetlerin gelişmesine özel dikkat ayrılmalıdır.

— Üretim güçlerinin daha da gelişmesi, Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin sosyalist iktisat entegrasyonuna daha aktif bir surette katılmasıyla gerçekleştirilmelidir. Şimdiye kadar olduğu gibi bu alanda esas yön, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti ekonomisiyle SSCB ekonomisinin yaklaşması olmalıdır.

Kadroların bünyesi, kollar arasında taksimi, hazırlığı ve onlardan faydalanılmasının önemli surette iyileştirilmesi sağlanmalıdır. Yüksek ihtisasa sahip uzman ve işçilerin hazırlığı, uzman ve icracı kadroların ihtisaslarının artırılması, öğrenimin maddi-teknik bazının kurulması, yaratıcı emek karakterinin gelişmesi, emekte daha yüksek şuurculuk ve disiplin yaratılmasıyla ilgili problemler vakitinde çözümlenmelidir.

Üretim ilişkilerinin daha da mükemmelleştirilmesi ve

**sosyalist toplum olgunluğunun artırılması gerçekleştiril-
melidir.** „Herkesten kabiliyetine göre istenmeli — herkese
emeğine göre verilmeli“ sosyalist prensibi ardıcıl bir su-
rette tatbik edilmeli, emekçilerin maddi refahı ekonomik
gelişmenin efektifliği ve insanların faaliyetinin son neti-
celeriyle sıkı sıkıya bağlandırılmalıdır.

Halk iktisadiyatının yönetiminde ekonomik mekanizm
sistemli bir surette tatbik olunmalıdır. Zira bu, başlıca va-
zifenin icrasını sağlayacak olan önemli şartlardan biridir.
Emekçilerin üretim yönetimine daha aktif katılması ve
kitlelerin yaratıcılıklarını daha tam göstermeleri vasıta-
sıyla sosyalist demokrasi daha da geliştirilmelidir.

Sosyalist toplum bünyesi iyileştirilmeli, işçi sınıfı, ko-
operatör köylüler ve yaratıcı aydınlar arasındaki işbirliği
ve durmaksızın yaklaşma prosesi kuvvetlenmeli, işçi sını-
fının önderlik rolü artmalı, halkımızın sosyal-siyasi ve ide
birliği daha fazla kuvvetlenmeli ve memleketin savunma
kabiliyeti yükseltilmelidir.

II. BİLİMSİL ARAŞTIRMALARIN GELİŞTİRİLMESİ VE TEKNİKSEL PROGRESIN HIZLANDIRILMASI

Gelişmiş sosyalist toplumun bundan böyle kurulması
bilim ile tekniksel progresin gelişmesiyle sıkı sıkıya bağ-
lıdır.

2. Altıncı Beşyılıktaki bilimsel-tekniksel incelemelerin
gelişmesi ve bilimsel-tekniksel devrim sonuçlarının tatbik
edilmesinin hızlandırılması bu sahada esas vazifedir. Bu
maksatla gerekli sosyal, ekonomik ve teşkilât şartları ya-
ratılmalı, bilimsel teşkilâtların maddi-teknik bazı kuvvet-
lendirilip geliştirilmeli ve lüzumlu çağdaş teknik dona-
tımlar ve cihazlarla tedarik edilmesi sağlanmalıdır. Bi-
limsel-tekniksel incelemeler ve tatbikat faaliyetinin finan-
se edilmesine gerekli vasıtalar temin olunmalıdır. Beşyılık
sonunda bu vasıtalar memleketin milli gelirinin yüzde
2,5—3,0 olmalıdır.

Bilim ve tekniğin progresif dünya başarılarından en bü-
yük derecede faydalanılmalıdır. Halk iktisadiyatının önem-
li kollarında üretimin teknik ve teknolojik seviyesinin
yükseltilmesi ve efektifliğinin artırılmasıyla ilgili başlıca
problemlerin acele çözümlenebilmesi için bilimsel ve tek-
niksel incelemelerin teşkilâtı, güçlerin, vasıta ve kadro-
ların bir yere toplanmasına yöneltilmelidir.

Sosyalist ülkelerle yapılan halklararası bilimsel-teknik-
sel işbirliğine aktif surette katılmalı; bilimsel teşkilâtla-
rımızla Sovyetler Birliği teşkilâtları arasında daha sıkı
bağlantılar yaratılmalıdır.

Beşyılığın başında daha bulgar biliminin ileride geliş-
mesine dair bilimsel surette esaslandırılmış strateji ve
taktiğin işlenmesi sona ermelidir.

3. „İnceleme — tatbik etme“ prosesinin müddeti kısal-
tılarak bilimsel-tekniksel incelemelerin efektifliği kesin
surette artırılmalıdır. Bilimsel-tekniksel inceleme neticele-
rinin zamanında tatbik edilmesi karşısında bilimsel teşki-
lâtlar, bakanlık, devlet iktisat teşkilâtları ve tarım-sana-
yi kompleksleri yönetmenliklerinin sorumluluğu artırılma-
lıdır.

4. Bilimsel incelemelerin seviyesi yükseltilip **bünyesi
iyileştirilmeli,** tatbiki incelemelere konstruktif ve teknolo-
jik işlemlere, sosyal-ekonomik gelişmemiz için özel önemi
olan ürün ve üretilere üstünlük verilmelidir.

Matematik, fizik kimya ve teknik alanındaki bilimsel
incelemeler halk iktisadiyatının otomatikleştirilmesi, elek-
trikleştirilmesi, kibernetikleştirilmesi ve kimyevileştiril-
mesinin genişletilmesiyle ilgili memleketimiz için en bü-
yük önemi olan problemleri kapsamalıdır. Geolojik bilim-
lerin vazifesi, memleketin maden-hammadde ve enerji kay-
naklarını incelemeye devam etmektir.

Sanayi mikrobiyolojisi ve organik maddelerin biyosin-
tezi sahasındaki incelemelerin genişletilmesine şartlar
yaratılmalıdır.

Köy iktisadiyatındaki bilimsel incelemeler, başlıca kül-
türel bitkilerin cinslerini iyileştirmek maksadıyla irsi de-

gışıklıklarına, köy iktisadiyatı hayvanları cinsinin iyileştirilmesinin hızlandırılmasına ve sanayi teknolojiler yaratılmasına yöneltilmelidir.

Sağlığı korumada bilimsel incelemeler, en çok yayılmış ağır hastalıklar; yeni ilaçlar yaratma; toprak, su ve havanın temizliğinin korunmasına; bilimsel beslenme esaslarının işlenmesi üzerine temerküz etmelidir.

Ekonomik bilimler alanındaki incelemeler başlıca ekonomik efektiflik, optimal planlama, tahminleme ve modelleme sistemi problemlerine, Ekonomik Yardımlaşma Konseyine üye ülkelerle sosyalist ekonomik entegrasyona, hayat seviyesi, halk iktisadiyatı yönetimi ile idaresinin çağdaş metotları problemlerine yöneltilmelidir.

Gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğu, burjuva ideolojisi ve moralına karşı savaşla ilgili problemlerin işlenmesi, toplumsal bilimlerin önemli vazifesi olmalıdır.

5. Otomatik idare sistemleri kurmaya dair milli programın icrasıyla ilgili gerekli bilimsel inceleme ve proje-konstruktor işlemleri sağlanmalıdır.

6. Mevcut üretim güçleri geniş çapta modernleştirilip yeni baştan düzenlenmelidir. Bu, üretimin tedricen komple otomatikleştirilmesinin, otomatik idare sistemlerinin tatbik edilmesi, bunların gerçekleştirilmesine ayrılacak vasıtaların kısa vadelerde satın alınması ve emek verimliliğinin hızla artırılmasında hesaplama teknikasının da faydalanma işiyle birleştirilerek yapılmalıdır.

7. Standartizasya, normalizasya ve unifikasya işlerinin önemli surette iyileştirilmesi ve üretim kontrolünün mükemmelleştirilmesi, hammadde, materyal, tamamlanmış ve hazır ürünlerin obektif bir surette değerlendirilmesine şartlar yaratılması yoluyla bütün üretim kollarında ürünün kalitesi iyileştirilmelidir.

8. Yönetim ve idare faaliyeti sahasında bilim ve tekniğin başarılarından geniş ölçüde faydalanılmalıdır.

9. Memlekette genel sosyal-ekonomik ve tekniksel informasya sistemi kuruculuğu devam etmeli.

III. MEMLEKETİN ENDÜSTRİ SEVİYESİNİN YÜKSELTİLMESİ, SANAYİ ÜRETİMİNİN KONSENTRASYONU ÖZELLEŞTİRİLMESİ, KOOPERATİFLEŞTİRİLMESİ, KOMPLE MAKİNELENDİRİLMESİ VE OTOMATİKLENDİRİLMESİ

Kongre, Altıncı Beşyılıktaki memleketin endüstrileştirilmesinin yüksek tempolarla devam etmesi gerektiğini hesabetmektedir. Bünye tayin eden, teknik progrese sebep olan ve memleketin sosyalist ekonomik entegrasyona aktif bir surette katılması şartlarını sağlayan sanayi kolları ve üretimleri üstünlükle gelişmelidir. Halk tüketimine, ahlinin ihtiyaçlarının daha tam giderilmesine ait mallar üretimi büyümelidir. Memleketin iç kaynaklarından daha tam faydalanılması, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle işbirliğinin genişletilmesi yoluyla hammadde bazası ile işleme kollarının gelişmesi arasındaki uygunsuzluk ortadan kaldırılmalıdır.

10. Sanayi üretimi yüzde 55—60 artmalı. Ürün artışının en az yüzde 70—80'i emek verimliliğinin büyümesi yoluyla sağlanmalıdır.

11. Energetika hızla gelişmelidir. 1975 yılında elektrik enerjisi üretimi 30—31 milyar kilovatsaatı bulmalı, yahut 1970 yılına bakarak yüzde 54 artmalıdır. Energetikanın gelişmesinde esas yön energetika bazının tekniksel seviyesinin yükseltilmesi, efektif enerji kaynakları payının büyümesi vasıtasıyla ısı-enerji balansı bünyesinin mükemmelleştirilmesi beşyılığın sonuna kadar 880 megavat gücü olan ilk atom elektrik santrali kurulup hizmete salınmalıdır.

Düşük kalorili taşkömürlerini büyük agregat gücüne sahip santrallarda yakmaya dair çağdaş şemalar işe koşarak, yerli enerji kaynaklarından daha rasyonel bir şekilde faydalanılmalıdır. Sanayie ve ahaliye merkezleştirilip ısı tedarik etme hattı devam etmelidir.

Enerji sisteminde komple otomatikleştirmenin tatbiki hızlandırılmalı ve çalışmaların optimallaşması sağlanmalıdır.

Enerji sistemimizi hızla Sovyet enerji sistemiyle bağlayan elektrik magistralı daha beşyılığın başında kurulup hizmete salınmalıdır. Böyle elektrik hattı bağları diğer sosyalist ülkelerle de kurulmalıdır.

SSCB—BHC gaz teçhizatının kurulması sağlanmalı ki, bu, 1974 yılında işe koşulmalıdır. Tabii gazdan başlıca kimya sanayiinin gelişmesi, metalürjide, kuruculuk materyalleri ve cam sanayiinde, teknoloji'k proselerin entenzifleşmesinde ve komunal-yaşayış hizmetlerinde faydalanılmalıdır.

12 Madeni-hammadde bazasını genişletilmesi için **geolojik araştırmaların** daha efektif maden yatakları açıklanması ve neft, gaz, taşkömürü, siyah ve renkli metaller, nadir ve has metaller, maden olmıyan kazımlar ve kuruculuk materyallerinden ihtiyatların artırılması uğrunda temerküz etmesi hattı izlenmelidir. Yeraltı suları, kaplıca ve termik maden suları açıklanmasına devam edilmelidir.

13. **Siyah metalürji yüksek tempolarla gelişmelidir.** Siyah metaller prokatı 1975 yılında 2,8 milyon tonu bulmalı, yahut 1970 yılına bakarak iki defa dolayında artmalıdır.

Bu kolun gelişmesinde başlıca yön, siyah metaller ve ürünleri asortimanının genişletilip kalitesinin yükseltilmesi olmalıdır. Konstruktif çelik, soğuk yuvgulanmış lamarına, çinkolaştırılmış sac, plasmas örtülü ve başka kaliteli sac, beyaz teneke vb. üretimi benimsenip genişletilmelidir. Üretim teknolojisinin mükemmelleştirilmesi ve otomatikleştirme derecesinin artırılması suretiyle siyah metallerin teknik seviyesi yükseltilmelidir. Siyah metalürjide güçler benimsenip daha tam işe koşulmalıdır.

14. **Renkli metalürjide** kendisinin ve ithal olunan ham maddelerden meydana getirilen güçler benimsenip onlardan daha dolu dizgin faydalanılmalı; renkli metallerden istihsal edilen ürünlerin asortimanı çeşitlenmeli ve kalitesi iyileştirilmeli; üretim müesseselerinde güçlerin bundan böyle rekonstruksiyası ve modernleşmesi hattı izlenmeli; madenlerden metal elde etme ve bütün komponentlerinden

faydalanma derecesi yükseltilmeli; üretim proselerinin yeni metotları, teknolojileri ve komple otomatikleştirilmesi geniş bir surette tatbik edilmelidir.

Aluminiy profil ve folioları üretimi güçleri kurulmalıdır. Renkli metaller döküntülerinden tam manasıyla faydalanılması maksadıyla çağdaş seviyede ikinci dereceli renkli metalürji meydana getirilmelidir.

15. Neft-kimya ve kimya sanayiinin süratli tempolarla gelişmesi, halk iktisadiyatının bütün kollarında ve ahalinin yaşayışında kimya materyalleri ve ürünlerinin daha geniş ölçülerde yer almasına şartlar yaratılması suretiyle **halk iktisadiyatının** bundan böyle **kimyevileşmesi** devam etmelidir.

Neftten daha optimal faydalanılması maksadıyla daha etraflı işlenmesine geçilmesi şartları yaratılmalıdır.

Neft-kimya sanayiinin gelişmesinde esas yön etilen, sentetik kauçuk, polivinilhlid, yüksek tazyıklı polietilen, polistirol, atsetaldehid vb. üretimin artması uğrunda yeni güçler yaratılması olmalıdır. Beşyılığın sonuna kadar 250—300 bin ton plasmas ve sentetik reçinalar güçleri kurulması öngörülmelidir. 1975 yılında 12—13 milyon ton dolayında neft işliyecek yeni güçler kurulup hizmete salınmalıdır.

Kimya sanayiinde sentetik lifler, plasmaslar, sentetik reçinalar, gübreler, kalsine edilmiş soda, tutkal cıla-boya materyalleri ve az tonilatolu kimya ürünleri üretiminin artmasına özel dikkat ayrılmalıdır.

Sviştoftaki suni lifler ve ipek üretimleri kimya kombinesi, yeni kalsine edilmiş soda zavodu ve Povelânovodaki kombine edilmiş maden gübreleri zavodunun kuruculuğu tamamlanıp, tam vaktinde çalışmaya açılmalıdır. Gerekli faydalı madde unsurları olan madensel gübre üretimi teşkilâtlandırılmalıdır.

1975 yılındaki madensel gübreler üretimi 1150 bin tonu, kimyevi lifler 70—75 bin tonu, plasmas ve sentetik reçinalar 152 bin tonu, sentetik kauçuk en az 20—22 bin tonu bulmalıdır.

Kimya ve petrol-kimya sanayiinin gelişmesinde sanayi mikrobiyolojisi ve her şeyden önce bitkicilik, hayvancılık ve gıda sanayiinin ihtiyaçları için ondan pratik olarak faydalanılması önemli yer almalıdır.

Kimya-ilâç sanayii yüksek tempolarla gelişmelidir.

Kimya sanayiinde yeni üretim güçlerinin benimsenmesine, yeni teknolojilerin, komple otomatikleştirme ve otomatik idare sistemlerinin tatbik edilmesine, üretilen kimya ürünleri kalitesinin ve üretimin emek verimliliği ile efektifliğinin artmasına özel dikkat ayrılmalıdır.

16. Makine yapımı, ekonomimizin yönetici bir kolu olarak hızlı tempolarla gelişmesine devam etmelidir. Üretimin teknik ve teknolojik seviyesinin ve makineler kalitesinin yükseltilmesine; halk iktisadiyatı kollarında üretim ile yönetimin komple makinelenendirilip otomatikleştirilmesi vasıtalarının benimsenmesine ve ülkenin ihracat kaynaklarının artmasına özel dikkat ayrılması suretiyle makine yapımı ürünlerinin hacmi iki misli dolayında büyümelidir.

Makine yapımının maddi-teknik bazının kurulması ve efektifliğinin artması devam etmelidir. Bu, vasitalardan önemli bir kısmının mevcut güçlerin modernleşmesine, rekonstruksiyasına ve genişlemesine, yüksek verimli teknolojinin, makinelenendirilmiş ve otomatikleştirilmiş zincirleme hatlarının, yeni daha efektif teknolojilerin, rasyonel bir üretim, emek ve yönetim teşkilâtının tatbik edilmesine yönelmekle gerçekleştirilecektir.

Makine yapımı kolunun bünyesi mükemmelleştirilmeli, yeni yüksek verimli makine yapımı ürünleri üretimi daha yüksek tempolarla geliştirilmeli, ayrı ayrı makineler üretiminden bilimsel-tekniksel devrimin istemlerine uygun makine sistemleri, cihaz sistemleri, otomatikleştirme vasıtaları, sistemleri üretimine geçilmelidir.

Şu kol ve üretimlerin gelişmesine üstünlük verilmelidir:

— Elektronik hesaplama teknikası, otomatikleştirme

vasıta ve cihazları, integral radyo-elektronika ve haberleşme teknikası 1975 yılında hesaplama ve teşkilât teknikası ürünlerinin hacmi 500—525 milyon levayı bulmalı, yahut 1970 yılına kadar kıyasla 10 defa artmalıdır;

— Gemi kuruculuğu 1975 yılında umum tonajı en az 400 bin tonu bulan gemiler üretimine erişmelidir. Bu, 75—80 bin tonluk tankerler, 38 bin ve 23 bin tonluk kuru yük gemileri, konteyner taşıtı başka deniz ve nehir gemileri tipinden büyük, ağır yük taşıyan vapurların benimsenmesi yoluyla olacaktır. Gemilerin hareket sürati, çağdaş radyolokasya teknikası, otomatik güverteler, yükletme-boşaltma vb. teçhizatla donatılması artırılmalıdır. Gemi üretiminde yerli donatımların nispi yapının artırılması hattı gerçekleştirilmeli;

— Elektroteknik sanayii ülkemizde üretilen makinelere yüksek kaliteli aparatlar sağlamalı, telemekanika ve programlı idarenin tatbik edilmesine gerekli elektroenergetik donatımlar değiştirici ve ayarlayıcı kuruluşlar ve çekirdeksel cihazlar üretimi hızlandırılmalı;

— Metal işleme makine ve aletleri üretimi 1975 yılında 1970'e bakarak 2,4 defa dolayında artmalıdır. Agregat makineleri, yüksek verimli ve otomatik idareli makineler, elektrofizik, elektrokimya makineleri üretimine ve metal işlemeye ait başka metotlara özel dikkat ayrılmalı;

— Yükletme-boşaltma ve taşıt makineleri, zavot içi ve depo işletmelerinin komple makinelenendirilmesi makineleri, hele de yükletme-boşaltma ve taşıt proselerinin komple makilenendirilip otomatikleştirilmesine dair makinelerin üretimi yüksek tempolarla gelişmeli;

— ÇSSC ve SSCB ile geniş bir surette kooperatifleşme esasında yük otomobilleri ve otobüsler üretimi ve montajı artmalıdır. Memleketin ihtiyaçlarının giderilmesi maksadıyla SSCB ile kooperatifleşerek küçük otomobillerin montajı artmalı;

— Üretilen makineler asortimanının genişlemesi ve kalitesinin yükselmesi suretiyle yaşayış hizmetlerinde kul-

lanılan makinelerin üretimi hızlandırılmalı;

— Köy iktisadiyatında dağlık ve yarıdağlık bölgeleri de içine almak şartıyla üretim proselerinin komple makinelendirilip otomatikleştirilmesine dair makine sistemlerinin üretimine geniş ölçülerde geçmek suretiyle köy iktisadiyatı makine yapımı ve traktor imali geliştirilmeli;

— Kimya, maden elde etme sanayii ve inşaat materyalleri sanayiinde bütün kol ve üretimlerin komple donatımı için teknolojik hatlar ve teçhizatlar yaratılmalı, kuruculukta tamamlayıcı işlere ait makine ve mekanizmalar üretimi hızlandırılmalı;

— Bir bütün haline getirici döğümler, detaylar, kalıplar, demir presa ürünleri, yarınakil cihazlar, hidravlik ve pnevmatik elemanlar, birleştirici ve bağlayıcı materyaller, lagerler, alet ve teçhizat üretimi güçleri geliştirilmektedir.

Altıncı Beşyılıktaki halk iktisadiyatına, keza ihraç edilen makine ve donatılara gerekli yedek parçalar üretimi ve tedariki problemi çözümlenmelidir.

17. Kereste elde etme ve işleme, selülöz ve kâğıt sanayii sahasında vazife, selülöz, kâğıt, döşeme, velpape miktarının artıp kalitesinin iyileşmesi ve faaliyette olan güçlerin daha çabuk benimsenmesidir. Kereste elde etme işinin makinelenilmesi artırılmalıdır.

18. Kuruculuk materyalleri sanayiinde üretim ile bazı esaslı kuruculuk materyallerinden ihtiyaç arasındaki uygunsuzluk ortadan kaldırılmalı ve bu materyallerin kalitesi iyileştirilmelidir. Çimento, azbest-çimento plâk ve boruları, duvar panelleri üretimine ait güçler benimsenip yenileri kurulmalıdır. 1975 yılında çimento üretimi 6 milyon tona erişmelidir. Kurma ve arme etme betonu benimsenmeli, yeni efektif örtü materyalleri, hafif beton sarforleri üretiminin hızlı tempolarla geliştirilmesine devam edilmelidir.

19. Halk tüketim malları üreten kolların gelişmesi hızlı tempolarla devam ettirilmelidir. Bu üretimin hacmi yüz-

de 50 artmalı, bazı esas mal gruplarının aranmasıyla satışa çıkarılması arasındaki uygunsuzluk en büyük derecede giderilmelidir. Kıt ürünlerin, kitlevi tüketiciye ait malların, çocuk elbiseleri ve ayakkabılarının, çocuk gıdaları ve çağdaş çocuk oyuncakları, spor alet edevat ve donatılarının hızla artmasına, ürün kalitesinin kesin bir surette iyileştirilmesi, asortimanın genişlemesi ve estetik şekil almasına dikkat ayrılmalıdır. Bu vazifeler her şeyden önce mevcut güçlerin modernleşip genişlemesi, yeni yüksek verimli teknolojilerin tatbik edilmesi, yeni hammadde ve materyal nevelerinden faydalanılması vs., sosyalist ülkelerle geniş çapta kooperatifleşmesi ve tüketim malları ithalatı yoluyla çözümlenmelidir.

Dokuma sanayii üretimi en az yüzde 40 artmalıdır. Trikotaj ürünleri üretimi üstünlükle gelişmelidir. Otomatik zincirleme hatları ve yeni nevi makineler tatbik edilmektedir. Bunlar, proselerin aralıksızlığını, yüksek kalite, ağır ve çok emek sarfedilen proselerin bertaraf edilmesini sağlayacaktır. Fizik ve manevi bakımdan eskimiş donatımların yenileriyle değiştirilmesi devam etmeli ve kimyevi hammaddelerin işlenmesi sağlanmalı, dokunmadık kumaşlar da bu arada olmakla yüksek tüketim niteliği olan tekstil ürünleri üretimi artmalı ve asortimanı genişlemelidir.

Terzi sanayiinde üretim artmalı ve çağdaş konstruksiyaya ve teknolojiler tatbik edilmesi, elbiseler türlü türlü boy sisteminin genişletilmesi, model ve biçimlerin çağdaş istemlere uygun olarak çeşitlendirilmesi vasıtasıyla bütün ürünlerin kalitesi iyileştirilmelidir.

Deri-dericilik ve ayakkabı sanayii yeni suni materyallerden geniş çapta faydalanılmasına, yeni teknolojilerin cesaretle tatbik edilmesine, asortimanın durmaksızın genişlemesine, ürünün dayanıklılığının artırılmasına, progressif moda hatlarının tatbikine yöneltilmelidir. 1975 yılında ayakkabı üretimi (kauçuk ve eve ait olanlar hariç) 20—21 milyon çifti bulmalı, yahut 1970 yılına bakarak yüzde 50—55 artmalıdır.

Cam ve porselan-fayans sanayiinde ürünün hacmi büyüyüp kalitesi iyileştirilmeli, iç pazarın eve ait cam, porselan ve fayans ürünlerine olan ihtiyacı daha tam giderilmelidir. Cam ambalajı üretimi artırılıp asortimanı bolllaştırılmalıdır. Gıda sanayii ve diğer malların bu hususta ihtiyaçlarının daha tam giderilmesine şartlar yaratılmalıdır.

Mobilya sanayiinde ağaçtan, plasmalardan, sentetik cilâlardan, sentetik lifler dokumalarından geniş bir surette faydalanılmalı ve daha hafif, uygun yüksek kaliteli ve çağdaş hatlara uygun mobilyalar üretilmeli, vatandaşların seksiyon ve kuruculuğun duvara girdirilen mobilyalardan ihtiyacı giderilmelidir.

Ahalinin gıda mallarına ihtiyaçlarının daha tam giderilmesi ve ihracatta efektifliğinin artırılması **gıda-leziz sanayiinin bundan böyle gelişmesinde önemli bir vazife olmalıdır.** Üretimin bünyesi iyileştirilmeli. Bu, ahali tarafından ve halklararası pazarda aranan mallar miktarının hızla artması ve kalitesinin, paketlenmesinin iyileştirilmesi suretiyle olacaktır. Dondurulmuş meyva ve sebzelerin, meyva usareleri ve kompostoların, et ürünlerinin, sebze ve et konservelerinin, süt ürünlerinin, sigaraların, şişelere doldurulmuş ve tabii bir surette gazozlandırılmış şarap, konyak ve biranın üretimi artırılmalıdır. Memleketin meyva, sebze ve üzüm kaynaklarından faydalanılarak alkolsuz içkiler üretiminin artmasına özel dikkat ayrılmalıdır. Ahalinin kış erzağı üretimi genişletilip çeşitlendirilmelidir.

Üretim ve teknolojik proselerin makinelandirilip otomatikleştirilmesi maksadıyla üretimin özelleşmesi ve optimal bir şekilde temerküzleşmesi gerçekleştirilmelidir. Soğutucu donatılar, meyva koruma manipulasya bazaları ve hele de hammadde ve yarıhazır ürünlerin daha uzun zaman korunmasıyla ilgili donatılar genişletilmelidir.

Okyanus, deniz ve memleket içinde balık avlama işinin daha da gelişmesi sağlanmalıdır. Balık avlama filosu büyümeli ve ondan faydalanma işi iyileştirilmelidir. Memleket içinde balık yetiştirmeye elverişli olan su sahaları genişletilmelidir.

IV. KÖY İKTİSADİYATININ SANAYİ TEMEL ÜZERİNDE KONSENTRASYONU VE GELİŞTİRİLMESİ

Köy iktisadiyatı üretiminin bundan böyleki artışını sağlayıp halkın, sanayinin ve ihracatın ihtiyaçlarını karşılamak için ürünlerin kalitesini yükseltmek, emeğin verimliliğini artırarak ürünün mali değerini önemli derecede ucuzlatmak ve üretimin rentabilitesini artırmak köy iktisadiyatı alanında esas ödev olmalıdır. İç pazar etle ve hayvan ürünleriyle tatmin edilmelidir. Emekçilere daha fazla, daha çeşitli ve daha kaliteli meyva ve sebze sağlanmalıdır.

20. Altıncı Beşyılıktaki köy iktisadiyatı üretimi, Beşinci Beşyılığa bakarak yüzde 17—20 bir artış kaydetmelidir. Tarım üretimindeki artış başlıca toprağın mahsuldarlığını ve hayvanların verimliliğini artırmak yoluyla sağlanmalıdır. Alaf ve yem kültürleri ekili sahaları genişletmek ve üretimini artırmak, zahire bitkileri, şeker pancarı vs. ekili sahalar hesabına yapılması suretiyle tarım üretiminin strukturu mükemmelleştirilmeli. Bizde turfanda sebzeler tüketimi süresini uzatmak ve ihracatı artırmak amacıyla eamliklarda turfanda sebze üretimi geliştirilmeli. İç ve dış pazarda aranan meyvaların yetiştiği sahalar ve bu meyvaların üretimi artırılmalı. Hayvanbakıcılığın gelişmesine ve onun umum tarım ürününe olan katkısının önemli bir şekilde artmasına, bilhassa dikkat edilmelidir.

1971—1975 yıllarında daha belli başlı tarım ürünlerinin ortalama yıllık üretimi şu ölçüleri bulmalıdır:

	Mutlak hacim	Beşinci Beşyılığa göre artış oranı
Yiyecek zahire — yaklaşık olarak	2900 bin ton	98
Yemlik zahire — yaklaşık olarak	4600 "	135
Meyva ve üzüm — yaklaşık olarak	2800 "	120
Sebzeler	2000 "	124
Et — salhana çekisi — yaklaşık olarak	500 "	117

Süt. Yağlılığı yüzde 3,6 nispe-		
tinde — yaklaşık olarak 2200	"	115
Yumurta	1900 milyon adet	119

21. Köy iktisadiyatının bundan böyleki gelişiminde halledici şart, üretimin konsantrasyonu ve ihtisaslaşması, tarım-sanayi kompleksleri kurarak üretim ve yönetimde sanayi teknolojileri ve yöntemleri uygulamak olmalıdır. Konsantrasyon ve ihtisaslaşma prosesi, bilim ve teknik ilerleyişin en son ulaşımlarından faydalanmak, ayrı ayrı bölgelerin konke şartlarına uyulmak suretiyle planlı ve devamlı bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Hayvan bakımı için büyük fermaların kuruculuğu genişletilmeli, uzun yıllık bitkiler, sebze ve başka kültürlerin yetiştirileceği büyük masiflerin yaratılmasına devam edilmelidir. Büyük şehirler ve sanayi merkezleri dolayında geniş sebze bahçeleri kuşağı ve büyük baş hayvan fermaları yaratılmalı ve böylece ahalinin taze ve kaliteli sebze ve süt ihtiyacının ritmik bir surette giderilmesi garanti edilmelidir.

22. Köy iktisadiyatının maddi-teknik temelini yaratılması ve onun çağdaş bir seviyeye yükseltilmesi yolunda üretimin komple olarak mekanize edilmesi ve otomatikleştirilmesi esas doğru olmalıdır. Zahir, yem, pamuk ve şeker pancarı üretiminde komple mekanizasyon sorunlarını çözümlmek için yüksek verimli, süratli, geniş çıkımlı kombine makine ve teçhizatlar tatbik edilmelidir. Gittide ve hep daha kesin bir surette birkaç iş birden gören ve emeğin verimliliğini artıran sistem-makineler ve teçhizatların uygulanmasına gidilmeli. Sebzelerin, uzun yıllık bitkiler ve tütünün işlenmesi ve toplanmasında mekanizasyon daha geniş bir surette tatbik edilmelidir. Traktörlerin sayısı 1975'te (15 beygir kuvveti hesabıyla) 136 000'i, kombaynların ise en az 20 800'ü bulmalıdır.

Hayvanbakımı fermalarının kuruculuğu, bakım işlerinin otomatikleştirilmesi ve mekanize edilmesi en yeni teknoloji ve donatımların geniş bir surette tatbiki esasında

olmalıdır. Mevcut fermaların yenibaştan düzenlenip yeni teknik ve teknolojiler tatbik ederek onlardan faydalanılmasına, bilhassa dikkat edilmelidir.

Dolularla savaş için yaratılan sistemin kuruculuğuna devam edilmeli ve bu iş beş yıllık sonuna kadar umum hatlarıyla tamamlanmalıdır.

23. Tarımda kimyevi maddelerin tatbiki genişletilmeli; bilimsel surette yaratılmış gübreleme normatiflerine dayanılarak köy iktisadiyatının çeşitli gübrelerle olan ihtiyacı giderilmeli ve azamî neticeler elde edilmelidir. 1975 yılında tarımda her dekara 20—21 kg safi gübre düşmelidir. Bitkilerdeki hastalık ve haşarelere karşı savaşta kullanılacak biyolojik ve mikrobiyolojik metot ve vasıtalar bulup tatbik etmek suretiyle bitkilerin müessir bir şekilde korunması sağlanmalıdır.

24. Hayvancılıkta ıslah ve damızlık işlerine daha büyük bir dikkat ayrılmalı. Islahat alanında dünyada ulaşılan başarılar tezelden ve maksada uygun bir şekilde öğrenilip bizim şartlarımıza uyan en değerli ve en münasip nevi ve cinsler vaktinde tatbik edilmelidir. Köy iktisadiyatı hayvanlarının sayısının sürekli artışından başka, daha verimli, yeni ve sanayi usullerle bakıma elverişli hayvan cinsleri yetiştirilmeli, hayvancılıkta ve kümes hayvanları bakımında sunî döleştirme esasına dayanan sanayili çaprazlaştırma ve heterozis geniş surette tatbik edilmelidir.

25. Hayvanbakıcılığın yem bazası problemi halledilmeli.

Bu maksatla topraklardan daha tam bir surette faydalanılmalı, yemlik zahir ürününü artırarak, yeterli derecede zahir, albumin ve başka komponentler tedarik edilmelidir. Yem üretiminin ayrı ayrı tarım-sanayi komplekslerinde konsantrasyonu beş yıllık en önemli ödevlerinden biri olmalıdır. Yeni yem üretici güçlerin yaratılması için âcil tedbirler alınarak alaf sanayii, sanayili hayvancılığa bakarak daha öncelikli bir tempoyla gelişmelidir. Beş yıllık sonuna doğru toplumsal hayvancılığın kombine edilmiş besleyici yemlere olan ihtiyacının tamamıyla gideril-

mesi sağlanmalıdır. Her kilogram et, süt ve başka hayvansal ürünler için harcanan yem miktarının gittikçe azaltılması ve daha rasyonel bir şekilde faydalanılması için tedbirler alınmalıdır.

Hayvanların sağlığını koruma iyileştirilmeli, kısırılığı azaltılarak sanayiye temellere oturtulmuş hayvancılığa, bilhassa dikkat ayrılmalıdır. Hastalıklara karşı profilaktik tedbirler hızlandırılmalı, gerekli ilaçların üretimi artırılmalıdır.

Kooperatörlerin şahsi işletmelerinden, tarım üretiminin ve özellikle hayvan ürünlerinin artırılmasında, bir ihtiyat olarak daha tam bir surette faydalanılmalıdır.

26. Altıncı Beşyılıktaki **hidromelioratif kuruculuğa ve sulanır tarıma** daha büyük dikkat ve kapital ayrılmalı. Sulama vaktini bitkilerin biyolojik istemlerine göre belirliyerek kültürlerin sulanmasında otomatik usullerin tatbiki için şartlar yaratılmalıdır.

Çağdaş teknik seviyede 2,5 milyon dekar kadar sulanır arazi sağlanmalı, eski sulama sistemlerinin bir kısmı ise yeni, yüksek verimli su serpmeye tekniğiyle teçhiz edilmelidir. Sulanır arazilerin taksiminde yem kültürlerine öncelik verilmelidir. Sulanır arazilerin, erken biçilir buğday, arpa vs. gibi bitkilerden sonra ikinci defa alaf kültürleriyle ekilmesi sağlanmalıdır.

27. İşlenir arazileri azaltma eğilimi bertaraf edilmeli, makinelerle işlenebilecek olan terkedilmiş sahaların bir kısmından faydalanmak, toprak kaymasını, su baskınları ve toprakta tuz miktarının artmasını önlemek için tedbirler alınmalıdır. Terkedilmiş ve başka tarım kültürlerinin yetişmesine müsait olmayan topraklardan ceviz, badem vs. değerli fidanlar dikilerek faydalanılmalıdır.

28. Tarım-sanayi komplekslerinde ve öteki ihtisaslaşmış iri tarım işletmelerinde üretim, emek ve yönetimin teşkilâtı, yeni üretim şartlarına ve konsantrasya seviyesine uyarak ayarlanmalıdır. Köy iktisadiyatı kadrolarının yetiştirilmesi sistemi ve emeğinin ödenmesi iyileştirilme-

lidir. Tarım-sanayi kompleksleri TKZS ve DZS'lerin sanayi ve ticaret teşkilâtlarıyla aralarında uzun vadeli anlaşmalar imzalanmasına geçilmelidir.

1975'te köy iktisadiyatında emeğin verimliliği 1970 yılına bakarak yüzde 40—45 bir artış kaydetmelidir.

Beşyıllık süresince üretimde çalışan köy iktisadiyatı emekçilerinin durumuyla ilgili sosyal-ekonomik problemlerin halline devam edilmeli, üretim ilişkileri mükemmelleştirilmelidir.

29. Yeni ormanlar yetiştirme işine bundan böyle de devam edilerek beşyıllık esnasında en az 2,5 milyon dekarlık bir saha ağaçlandırılmalıdır. Bu yolda esas doğrultu, çabuk yetişen ağaçlar dikimi olmalıdır.

V. BİRLEŞİK TAŞIT SİSTEMİNİN, YOL VE ULAŞIM BAĞLARININ MÜKEMMELLEŞTİRİLMESİ

Taşıt, yollar ve ulaşımın gelişiminde esas ödev, halk iktisadiyatının ve ahalimizin taşıma ve ulaşım hizmetlerine olan ihtiyacını, taşıt ve ulaşım araçlarını komple bir şekilde geliştirip efektif bir surette işe koşarak daha tam ve vaktinde karşılamak olmalıdır.

Taşınamak yükün ayrı ayrı taşıt neveleri arasında optimal bir surette taksimi sağlanarak umum bir taşıt sisteminin kuruculuğuna ve mükemmelleştirilmesine devam edilmeli, malların taşınım süresi kısaltılmalıdır. Palet, bokspalet ve daha büyük hacimde konteynerler kullanılmak suretiyle geniş bir konteyner sistemi yaratılmalıdır.

İşçi ve memurların meskûn yerlerden büyük sanayi merkezleri ve kuruculuk yerlerine ulaşımı tam bir şekilde ve vaktinde sağlanmalı, yolculara-yapılan hizmetin kültürü yükselmelidir.

30. Nakliyatın hacmine uygun olarak, taşıma araçları modernleştirilip, mevcut güçler genişletilmeli, elektrik ve dizel lokomotiflerinden yararlanmak suretiyle **demiryolu**

taşıtının azami derecede taşıma ve yol verme kabiliyetinin artırılmasına devam edilmelidir. Genel hatlarda sürat artırılmalıdır.

Demiryollarında güvenlik tekniğinin tatbikini genişletmeye ve mekanize edilmiş hizmetlere, bilhassa dikkat ayrılmalı. Garlardaki hatların gereğince gelişimi sağlanmalı, yükleme ve boşaltma işlerinin makinelendirilmesi genişletilerek bütün münasip yüklerin mekanik araçlarla yüklenip boşaltılması sağlanmalıdır. Trenlerin hareketini ayarlamaya yarar çağdaş otomatik ve telemekanik idare cihazları ve metotları tatbik edilmeli ve yük taşıma faaliyeti iyileştirilmelidir. Tamir bazası geliştirilip mükemmelleştirilmelidir.

31. **Otomobil taşıtının** gelişmesi, strukturunun mükemmelleştirilmesi, otomobil parkının konsantrasyonu ve yük taşımada remakelerden daha geniş ölçüde faydalanmak suretiyle olmalıdır. Bu sahada herkesçe kullanılacak otomobil taşıtının öncelikle gelişmesi sağlanmalı, serviz bazı genişletilmelidir.

Şehiriçi ve şehirlerarası otomobillerle yolcu taşıma genişletilmeli ve iyileştirilmeli, yolculara azami konfor sağlanıp kültürlü bir surette hizmet edilmeli, otomobil taşıtının demiryolu taşıtıyla senkronize edilmiş bir surette çalışması teşkilâtlandırılmalıdır.

32. Neft ve neft ürünlerinin daha efektif bir surette taşınmasını sağlamak için boru hattı hızla geliştirilmelidir.

33. **Su taşıtımızın** gelişmesi, beynelmilel taşıt ihtiyaçlarımızı kendi gemilerimizle karşılayabilmeli, halklararası fraht pazarından yararlanmamızı sağlayacak güçler yaratılmalıdır. Limanlarımız, yükleme ve boşaltma işlerinin komple surette mekanize edilmesini sağlayacak güçlü teknik araçlarla donatılarak daha çabuk kurulup modernleştirilmelidirler. SSCB ile yurdumuz arasında yüklerin doğrudan doğruya taşınmasını sağlayacak yeni ve daha mükemmel taşıt ilişkilerinin kurulmasına geçilmeli. Gemi onarım bazası geliştirilmelidir.

34. **Hava taşıtımızın** gelişmesi, yabancı ülkelerle olan

ekonomik ve kültürel bağlarımıza tam bir surette hizmeti sağlamalı, halklararası turizmin ve yurdumuzda istirahat işlerinin gelişmesine yardım etmelidir. Havayollarımıza yapılan hizmetler iyileştirilmeli, uçak parkımıza ise yeni, modern uçaklar tedarik edilmelidir. Köy iktisadiyatı havacılığı bitkilere kimyevi maddelerle hizmet etmeyi sağlayacak yeni tip uçak ve helikopterler getirilmek suretiyle geliştirilmeli. Hava taşıtının yönetiminde çağdaş tekniksel araçlar tatbik edilmelidir. Uçaklara yapılan tekniksel hizmetler iyileştirilmelidir.

35. **Yolların gelişmesinde**, yol ağının, hızla artan mevcut taşıt araçlarının, toplumsal otomobil taşıtı ve halklararası turizmin istemlerine uygun bir surette iyileştirilmesi ve rekonstruksiyası esas doğrultu olmalıdır. Beşyılık süresinde oto-magistrallar kuruculuğuna başlanmalıdır.

36. **Ulaşımın gelişmesi** ve modernleştirilmesi hızlandırılmalı. Ulaşımında esas dikkat, telefon ve telgraf bağlarının otomatikleştirilmesine ayrılmalıdır. Uzak abone bağları kurma kabiliyeti önemli derecede genişletilmeli, sosyal, ekonomik enformasyonlar iletmeye yarayan bir milli ulaşım ağı yaratılmalı, hizmetlerin kalite ve teknik seviyesi yükseltilmeli, radyo ve televizyonun gelişmesine, programların kaliteli bir surette yayım ve alımına, renkli televizyonun tatbikine dikkat ayrılmalıdır.

VI. İNVESTİSYON POLİTİKASI, KURUCULUGA ÇAĞDAŞ MADDİ BAZA YARATILMASI VE SERMAYE YATIRIMININ EFİKTİFLİĞİNİN ARTIRILMASI

Bilimsel-tekniksel devrimin hızlanması ve halk iktisadiyatının entenzif surette gelişmesi, Partinin investisya politikasının devamlı surette gerçekleştirilmesine önemli derecede bağlıdır. Kongre, sermaye yatırımının konsantrasyonu, tasarlama ve kuruculuk süresinin kısaltılması, tasarıların daha kaliteli yapılması, yapı işlerinde yeni tek-

nolojilerin tatbiki suretiyle ülkenin sosyal-ekonomik gelişmesi efektifliğinin artırılmasını yatırım politikasında başlıca etken saymaktadır.

37. Sermaye yatırımı için 1971—1975 yılları devresinde 20—21 milyar leva (1. I. 1971 tarihine kadar olan fiyat-lara göre) kadar harcanmalıdır. Maddi üretim sahasına 15—16 milyar leva, üretim dışı kolları ise 4—5 milyar leva kadar para ayrılmalıdır. Sermaye yatırım yedeği sağlanmalı, ve bu yedek beşyillik planın gerçekleştirilmesi prosesinde kullanılmalı.

38. Ayır ayrı kollar ve iş sahaları arasında sermaye yatırım taksimatı, bilimsel-tekniksel devrim ve ekonomik kanunlar istemlerine uygun olarak ekonominin dengeli gelişimine göre yapılmalıdır. Aynı zamanda en etkili üretimlere öncelik verilmeli, ülkemizin sosyalist ekonomik entegrasyona katılışı gözönünde bulundurulmalıdır. Bu meselenin çözümünde model türlerinden geniş surette faydalanılmalıdır.

Yeni güçler kuruculuğu ve yeni üretimlerin teşkilâtlandırılması, başlıca yerli veya sosyalist ülkelerden getirilen hammaddeler temeli üzerine olmalıdır.

İhraç edilecek mallar veya iç pazara kit mallar üreten müesseselerde üretimin hızla modernleştirilmesi ve dünya seviyesine ulaşması için beşyillığın başında daha fazla para ayrılmalıdır.

39. Sermaye yatırımı bünyesi geliştirilmeli ve yeni kuruculuk, rekonstruksiya ve modernleştirme için taksimat oranı iyileştirilmelidir. Genişletme, tekniksel modernleşme ve nöbet çalışmalarını artırma yoluyla mevcut zavotların bütün imkânları tüketilmeden yeni işletmelerin kuruluşuna meydan verilmemelidir. Rekonstruksiya ve modernleştirmeye ayrılan para miktarı, üretim kollarına yapılan sermaye yatırımı miktarının en az yüzde 35'ini bulmalıdır. Sermaye yatırımlarının konsentrasyonu ve kuruculukla ilgili üretimin hızlandırılması yoluyla tamamlanmamış kuruculuk obektleri oranı katiyetle azaltılmalıdır. Maddi üretim kollarına sermaye yatırımında, makinelere ayrılan

ödenek payının artırılması hattı güdülmelidir.

40. Tasarlama-kuruculuk prosesiyle tasarlanan üretim güçlerine ve tekniksel ekonomik göstergelere ulaşma süresi durmaksızın kısaltılmalıdır. Çağdaş maddi kuruculuk bazası hızla yaratılarak kuruculuk montaj işleri ile kuruculuk teşkilâtlarının üretim güçleri arasındaki ahenksizlik giderilmelidir.

Kuruculukta progresif teknolojilerin yön ve eğilimleri, bilimsel-tekniksel progres edinimleri ile kuruculuk montaj iş birimine yapılan sarfiyatın azaltılması gerekçesi gözönünde bulundurularak kuruculuk bazasının geliştirilmesi, eleman ve konstruksiyonların birleştirilmesi ve tipikleştirilmesi temeli üzerine kuruculuğun azami derecede sanayileştirilmesine şartlar yaratılmalıdır.

Sanayi kuruculukta üniversal hafif kuruculuk elemanları, bölme ve örtme materyal ve mamulleri tatbik edilmelidir.

Mesken kuruculuğu sanayi usullerinin genişletilmesiyle beraber, okul, sağlık hizmetleri ve administratif bina ve başka tür kuruculuklar da sivil kuruculuğu tarafından yapılmalıdır. Mesken kompleksleri ve küçük rayonlar kurma işi, bunlardaki kültür-yaşayış hizmetleri binalarının kuruculuğu ve onların bayındırlık işleriyle ahenkleştirilmelidir.

Zavotlarda konstruksiyonların hazırlanma derecesi artırılmalıdır.

Kuruculuğun sanayileştirilmesinin genişletilmesine uygun olarak kuruculuk teşkilâtlarının makine parkı da genişletilmeli, kuruculuk-montaj işlerinin kompleks surette makinelenendirilmesi amacıyla bu parkın bünyesi iyileştirilmelidir.

Mekanizatorlara ve montajcılara öncelik verilerek inşaat işçilerinin ustalaşmasına özel dikkat ayrılmalıdır.

41. Kuruculuğun teşkilâtlandırılmasının iyileştirilmesine ve mükemmelleştirilmesine devam edilmelidir. İnşaat birlikleri çerçevesinde ölçü ve ihtisaslaşma derecesi bakımından optimal kollar meydana getirilmelidir.

Kuruculukla ilgili üretimin seri halinde yapılması için zincirleme usulü geniş ölçüde tatbik edilmeli, ağ grafikleri ve elektron hesaplama tekniğinden faydalanılmamalıdır.

42. Kuruculuğun planlanması, finanse edilmesi ve maddi teknik tedariki katıyetle iyileştirilmelidir. Planlama işlerinin aralıksız yapılması ve kuruculuk programının zamanında tespit edilmesi pratikte tatbik edilmelidir. Obektin finanse edilmesi, önceden hesabı yapılmış değere göre olmalıdır. Kuruculuğa ait materyaller, miktar ve özelliklerine göre sağlanmalıdır. Tasarının hazırlanması, yerli ve ithal edilen makine ve donatımların tedariki, kuruculuk montaj işlerinin yerine getirilmesi grafikleri ve obektlerin hizmete salınması arasında tam ahenk sağlanmalıdır.

Sermaye yatırımının planlanması obektlerin hizmete girme grafiğine göre yapılmalıdır.

43. Tasarlama işlerinin, kuruculuğun ihtiyaçlarından geri kalması giderilmelidir. Tasarlama enstitülerinin maddi teknik bazalarının genişletilip modernleştirilmesine, genel ve bütün tasarlama enstitülerine mecburi olan donatım, ayrı ayrı kısım ve parçalar tipi nomenklaturu yaratılıp tatbik edilmesine, maketler ve fotomaketler gibi çağdaş tasarlama usulleri ve elektron hesaplama tekniğinden geniş çapta faydalanılması şartıyla araştırma ve tasarlama metotlarının iyileştirilmesine, tasarlama pratiğinde bilimsel araştırma ve tatbikat faaliyetinin neticelerinden faydalanmanın sağlanmasına, çözümlerinin teknik seviyesi ile ekonomik efektifliğinin artırılmasına başlıca dikkat ayrılmalıdır.

Büyük önemli obektlere daha mürekkep tasarılar hazırlamada yarışma sistemi tatbik edilmelidir.

44. Tasarlama teşkilâtlarının, makine ve donatımları tedarik edenlerin, investitorların ve kuruculuk teşkilâtları sorumluluklarının artırılması suretiyle obektlerin değer hesaplarını tayin etme çalışmaları katıyetle iyileştirilmelidir.

VII. ÜRETİMİN KOL İLE BÖLGESEL KONSENTRASYONU VE İHTİSASLAŞMASININ DAHA TAM BAĞDAŞTIRILMASI VE AYRI AYRI BÖLGE BİRİMLERİNİN KOMPLE GELİŞTİRİLMESİ

Ülkenin bundan böyle sosyal-ekonomik gelişmesi, üretim güçlerinin bölgelerde kurulmasının iyileştirilmesini, toplumsal üretimin ekonomik efektifliğinin artırılmasını, şehir ile köy ve ayrı ayrı bölge birimleri arasındaki esas farkların gitgide ortadan kaldırılmasını, meskûn yerler ağının geliştirilmesini gerektirmektedir.

45. Altıncı Beşyüklük planın ve üretim güçlerinin yerleştirilmesine dair genel şemanın hazırlanmasında, ayrı ayrı sancakların ve ülkenin hammadde, materyal ve emek kaynaklarından en efektif bir surette faydalanılması ve meskûn yerlerde sosyal sorunların çözümlenmesi amacıyla, üretimin bölgelere taksim edilmesinin, ayrı ayrı teritoryal birimlerin ve taşıt-ekonomik bağlarının geliştirilmesinin iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

46. Ekonomik bakımdan hızla gelişmiş şehirlerde sermaye yatırımı ve sanayi üretimi tempolarının daha da artışı, yeni üretim güçleri kurulması yoluyla olmayıp, başlıca tekniksel progres başarılarının tatbik edilmesi ve entenzif faktörlerden faydalanılması temeli üzerinde tayin edilmelidir.

Ekonomik bakımdan nispeten geri kalmış olan Blagoevgrad, Smolyan, Kırçali, Silistra, Razgrad, Tırgovişte vb. sancak ve meskûn yerlerde üretim güçlerinin hızla geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Köy iktisadiyatı ürünlerinin işlenmesiyle sıkı bağlantısı olan sanayi müesseselerinin üstünlükle kurulması yoluyla, zahire üreten ve başka bölgelerde daha fazla sanayi müesseseleri meydana getirilmelidir. Küçük kasabalar ve merkez köylerde sanayi ve tarım üretimi ile başka faaliyetler arasında ahenk sağlanmalıdır.

47. Altıncı Beşyüklükte yeni üretim güçleri ve kültürel görevlerle ilgili maddi baza kuruculuğu merkez köylere toplanmalıdır. Bunlara bağlı köylere kadar ise, taşıt ağı

genişletilmelidir.

48. Meskûn yerlerde üretimin gelişmesi ve ahalinin artışı ile mesken kuruculuğu, su getirme, kanalizasyon, ticaret ağı ve diğer hizmetlere baza yaratılması arasındaki iç uygunsuzluklar daha acele ortadan kaldırılmalıdır. Bütün bunlar, belli bir bölgede şehir ve köy hizmetlerinin geliştirilmesiyle ahenkleştirilmeden, havayı, suyu ve tabiatı temizleyici ve koruyucu donatım sağlanmadan, yeni obekt kuruculuğuna, mevcut güçlerin genişletilmesine meydan verilmemelidir.

VIII. ÖĞRENİM SİSTEMİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ VE ÖLKEYE HAZIRLIKLIL UZMANLAR VE İCRACI KADROLARIN SAĞLANMASI

Gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğu, genç neslin öğretimini nitelikçe iyileştirilmesini, uzmanların ve icracı kadroların yetiştirilmesi ve ustalaştırılmasıyla ilgili daha mükemmel sistem yaratılmasını gerektirmektedir. Bu ödev, Altıncı Beşyılıktaki ekonominin bünye değişikliklerine, üretimin ve bilimsel araştırmaların geliştirilmesinde kadroların rolünün artışına, bilimsel-tekniksel gelişimin hızlandırılması ve bulgar milletinin tekniksel millet haline gelmesine uygun olarak çözümlenmelidir.

49. Halk iktisadiyatının ihtiyaçlarına göre orta öğrenimin, tedricen genel orta politeknik okul raylarına oturulmasına gerekli şartlar yaratılmalı, beşyılık sonunda sekizinci sınıfı bitiren oğlan ve kızların yüzde 85'inin orta okullara kabul edilmesi şartıyla, herkese mecburi orta öğrenime geçilmesine şartlar sağlanmalı; halk iktisadiyatı kollarında çalışacak gençleri yetiştirme teşkilâtı iyileştirilmelidir.

Okulların irileştirilmesi ve doğru bölgesel taksimatı, yarı internat ve internat öğretimine geçilmesi yoluyla, birleşik sınıflar yavaş yavaş kapatılarak, gerekli sayıda sıra

öğretmeni yetiştirilmesi ve mevcut olanların ihtisaslarının artırılması sağlanarak, yeni okullar inşa edilmek yoluyla şehirlerde öğrenimin nöbetle yapılması devamlı surette azaltılarak sekizinci sınıfa kadar olan okullarda öğretim-terbiye çalışmalarının iyileştirilmesi uğrunda tedbirler gerçekleştirilmelidir.

Yaz günü istirahat eden çocuk ve öğrencilerin sayısı artırılmalıdır. Üretimden ayrılmaksızın yapılan öğretim şekillerinde işçi, memur ve köylü kooperatörlerin, öğrenimlerini ve mesleki hazırlıklarını yükseltebilmeleri için daha iyi şartlar yaratılmalıdır.

50. Okullarda ve yüksek öğrenim okullarında matematik, fizik, kimya, biyoloji, otomatik, elektronik, ekonomi vb. dersler öğretiminin bilimsel-tekniksel düzeyi yükseltilmeli. Öğretim-tekniksel bazasının genişletilmesi, bütün oğlan ve kızların meslek sahibi olmalarına şartlar sağlanması, gençlerde komünist şuurluluğu ve emeğe karşı ilgi yaratılmasıyla bağıntılı meselelerin çözümlenmesine geçilmelidir.

51. Yaklaşık olarak 65 bini yüksek öğrenimli şartıyla 1971—1975 yılları devresinde genel olarak en az 240 bin yüksek, yarı yüksek ve orta öğrenimli uzman yetiştirilmelidir. Yüksek öğrenim okullarında öğrenci sayısı 1975 yılında 120 bin kişiyi bulmalı. Hazırlıklı kadro yetersizliği duyulan sancaklara özel dikkat ayrılmak şartıyla, yüksek okullara girecek öğrencilerin bölgeler arasında doğru taksim edilmesi sağlanmalı. Yüksek ve orta öğrenim okullarında yetişen uzmanların hazırlık niteliği katıyetle iyileştirilmeli, sanayinin, tarımın gelişmekte olan kolları, bilimsel araştırma ve tasarlama-konstruktör çalışmaları, elektron hesaplama makinelerinden faydalanılması, üretim ve yönetimin otomatikleştirilmesi için gerekli uzmanlar yetiştirilmesi genişletilmelidir. Geniş profile sahip uzmanlar yetiştirilmesi amacıyla, yüksek öğrenim okullarında, orta ve meslekî-teknik okullarındaki uzmanların bilimsel yönden esaslandırılmış nomenklaturu hazırlanmalıdır.

Sanayinin, kuruculuğun ve taşıtın üretimi teşkilâtlan-
dıracak yüksek hazırlıklı uzmanlardan olan ihtiyacını kar-
şılamak için mühendis-ekonomist'lerin yetiştirilmesi sağ-
lanmalıdır.

Yüksek okullarda öğrencilerin öğretiminin, bilimsel
araştırma çalışmaları ve pratikle daha tam bağlandırıl-
ması için tedbirler alınmalıdır. Uzmanların ihtisaslarını
artırabilmek maksadıyla kurs ve şolalar açılmalıdır.

52. Beşyılıktaki öğrenimin, bilhassa yüksek okulların
maddi-teknik bazaları geliştirilip mükemmelleştirilmeli-
dir. Öğrenci yatakhanelerine duyulan ihtiyaçlar daha tam
karşılanmalıdır.

53. İşçi ve icracı kadro yetiştirmek ve ustalıklarını
artırmak için genel bir sistem meydana getirilmelidir. İhtis-
saslaştırma çalışmaları, üretimin, ekonominin ve bilim-
sel-tekniksel ilerlemenin yeni istemlerine göre yapılmalı-
dır.

Köy iktisadiyatında mehanizator kadroların öğretimi-
ne ve ihtisas yapmalarına dikkat ayrılmalıdır. Meslekî
okullarda en az 250 bin hazırlıklı işçi yetiştirilmeli ve 300
bin işçinin hazırlığı artırılmalıdır.

Köy iktisadiyatından serbest kalan kişiler ve kadın
emeğine uygun olmayan kollarda çalışan kadınlar, halk
iktisadiyatının diğer kollarında çalışmaya yöneltilerek ye-
ni meslek edinmelidirler. Bilhassa üretim ve okul dışında
olan oğlan ve kızların üretime hazırlıklarına özel dikkat
ayrılmalıdır.

IX. BULGARISTAN HALK CUMHURİYETİNİN SOSYALİST EKONOMİK ENTEGRASYONA DAHA AKTİF KATILMASI VE DIŞ EKONOMİK BAĞLAR EFEKTİFLİĞİNİN ARTIRILMASI

Sosyalizmin maddi-teknik bazasının kurulması ve eko-
nomimizin efektifliğinin daha da artırılması. Ülkenin dış
ekonomik bağlarının genişletilmesini ve sosyalist memle-
ketlerle ekonomik ve bilimsel-tekniksel işbirliğinin derin-

leşmesini gerektirmektedir. Bulgaristan Halk Cumhuriye-
tinin sosyalist ekonomik entegrasyona faal olarak katıl-
ması ve ekonomimizin Sovyetler Birliği ekonomisiyle git-
tikçe daha sıkı bağlanması bu hususta esas yön olmalıdır.

54. Maddi üretim alanında dayanıklı dış ekonomik bağ-
ların ve işbirliğinin hızla genişletilip derinleşmesi siyase-
ti güdülmeli: ülkemizin üretimde halklararası özelleşmeye
ve kooperatifleşmeye katılmasında bütün etkili şekiller
geliştirilmeli, Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin, Ekono-
mik Yardımlaşma Konseyine üye alâkadar ülkelerle müş-
terek olarak mineral hammaddeler, metalürji ürünleri, se-
lülöz vb. işlenmesine ve üretimine katılması sağlanmalı;
makine yapımı, kimya, energetik, tarım ve halk tüketim
malları üretimi alanında diğer sosyalist ülkelerle hızla
entegrasyona gidilmelidir.

Beşyılıkların olduğu gibi daha uzun vadeli halk ikti-
sadiyatı planlarının da koordine edilmesi, entegrasyonun
geliştirilmesinde başlıca araç olmalıdır. Bulgaristan Halk
Cumhuriyeti, Ekonomik Yardımlaşma Konseyine üye mem-
leketler ekonomileri entegrasyonunun geliştirilmesi için
halledici önemi olan üretim ve çalışmaların ortaklaşa
planlaştırılmasına faal olarak katılmalıdır.

Entegrasyonun daha da geliştirilmesinde müşterek
müesseseler, bilimsel araştırma enstitüleri, halklararası
iktisat teşkilâtları yaratılması hattı durmadan gerçekle-
ştirilmelidir. Bunlar, bilimsel araştırma ve tasarlama ça-
lışmalarının, EYK üyesi memleketler ihtiyaçlarını karşı-
layacak ve diğer ülkelere ihraç edilecek ürünlerin üretimi-
ni ve satılmalarının müşterek yönetimini sağlamalıdır.

55. İkili ve çok taraflı mukavele ve anlaşmalar siste-
minden daha geniş çapta faydalanılmalı, bakanlıklar, dai-
reler ve iktisat teşkilâtlarının diğer ülkelerdeki benzer-
leriyle doğrudan doğruya ekonomik ve bilimsel-tekniksel
bağları kuvvetlendirilmelidir.

56. Dış ticarete mal değiş tokuşu yüksek tempolarla
geliştirilmelidir. 1975 yılında bu değiş tokuş 1970 yılına

bakarak yüzde 60—65 artmalıdır. Sosyalist ülkelerle değiş tokuşumuzun nispi payı, bütün değiş tokuşumuzun yüzde 82 kadarını, yalnız Sovyetler Birliğiyle ise, yüzde 58'ini bulmalıdır.

Gelişmekte olan ülkelerle işbirliği ve mal değiş tokuşu geliştirilmeli, üretimin ihtisaslaşmasıyla kooperatifleştirilmesi genişletilip derinleştirilmelidir.

Karşılıklı çıkar sağlama temeli üzerine gelişmiş kapitalist ülkelerle bundan böyle de dış ticarete ve kooperatifleşmeye gidilmelidir.

57. İhraç edilen malların kalite ve rekabet gücünün artırılması, dış ticaret çalışmaları teşkilâtının iyileştirilmesi, üretime etkisinin kuvvetlendirilmesi yoluyla etkinliğinin artırılması, Altıncı Beşyılıhta dış ticaretin geliştirilmesinde esas yön olmalıdır. İhracatın umum hacminde çok etkili malların nispi payı artırılarak mal değiş tokuşumuzun bünyesi iyileştirilmelidir. Makine yapımı 1975 yılına doğru ihraç kaynaklarımızın yüzde 43 kadarını sağlamalıdır.

Birçok esas dış ticaret pazarlarında ortaya çıkan elverişli imkânlardan faydalanmada aktifliğimiz kuvvetlendirilmelidir.

Diğer ülkelerle ihtisaslaşma ve kooperatifleşme alanındaki görevlerimiz tam olarak yerine getirilmelidir.

58. Halklararası turizm geliştirilip, hizmet ve etkinlik seviyesi yükseltilmelidir. Kış turizmini geliştirme ve deniz sayfiyelerindeki maden sularından faydalanma yoluyla kurort mevsiminin süresi uzatılmalıdır. Balneosana-toryum tedavisinden faydalanma genişletilmelidir. Turistlerin ticaret ve taşıt hizmetlerine özel dikkat ayrılarak sayfiye bölgelerinde servis ve hizmetler geliştirilip çeşitlendirilmelidir.

X. HALKIN REFAH VE KÜLTÜRÜNÜN DAHA DA YÜKSELTİLMESİ

Onuncu Kongre, halkın refahını yükseltmek için bundan sonra alınacak tedbirlerin tatbikinde başlıca yönün, emekçilerin artan maddi ve kültürel ihtiyaçlarını komple bir şekilde ve gittikçe daha tam gidermek olması gerektiğini hesabeder.

Altıncı Beşyılıhta halkın büyümekte olan satınalma imkânlarıyla stok fontları arasındaki uygunsuzluğun hacimce olduğu gibi, struktur bakımından da ortadan kaldırılmasına girilmelidir.

Ahalinin hayat seviyesinin yükseltilmesiyle ilgili sorunların çözümünde, ahaliye hizmet işlerinde insanların etraflı ihtiyaçlarının giderilmesiyle doğrudan bağlı olan ayrı ayrı sahaların arasında dürüst bir ahenk yaratılarak bölgelerin özellikleri gözönünde bulundurulmalıdır.

59. Halkın hayat seviyesinin daha da yükseltilmesi, işçi ve memurların nominal maaşlarını, köylü kooperatörlerinin gelirlerini ve toplumsal tüketim fondalarını artırmak yoluyla gerçekleştirilmelidir.

Perakende fiyatların indirilmelerine imkânlar yaratılarak sabit olmaları politikası güdülmelidir.

Hayat seviyesinin yükseltilmesi vasıtalarından ayrılan başlıca hisse, işçi ve memur maaşlarının artırılmasına yöneltilmelidir. Ayrı ayrı kategorilerin ve meslek sahibi işçilerin, memurların ve mühendis-teknik kadroların nominal maaşlarının büyütülmesi tayin edilirken daha yüksek ihtisası olanlara ve teknik ilerleyiş sorunlarını çözümlenlere, entenzif etkenlerden faydalananlara ve üretimin semereliliğini artıranlara öncelik verilmelidir. Az ödenen işçi ve memurların maaşlarını artırma tedbirleri alınmalıdır. Kasabalı ve köylü emekçi gelirlerinin daha da yakınlaşması hattı güdülerek üretimin fazlaşması ve ucuzlatılması temeli üzerinde köylü kooperatörlerin gelirlerinin bundan böyle de artması sağlanmalıdır. Düşük emekli maaşlar yükseltilmeli, sosyal gruplar arasında emekliye

çıkma şartlarındaki farklar azaltılmalı; doğuştan sakat-
lara, işe başlamazdan önce sakat olanlara ve lüzumlu
emek stajını tamamlayamayanlara, gelirsiz kalan yaşlı
insanlara sosyal emekli maaşları sağlama usulü tatbik
edilmelidir. Eski emekli maaşlarıyla yenilerini birleştirme
hattı güdülerek zaman zaman bütün emekli maaşları, ça-
lışan ahalinin gelirlerindeki değişmelere göre yola kon-
malı, geçici bir zaman için çalışma kabiliyetini kaybeden
az emek stajlı işçi ve memurlara verilen tazminatların
hacmi çoğaltılmalıdır. Bursların hacmi ve sayısı fazla-
laştırılmalıdır.

60. Ahalinin gıda ve diğer mallara ve uzun zaman
kullanılan eşyalara olan ihtiyacını daha tam karşılamak
için lüzumlu şartlar yaratılmalı ve 1975 yılında insan ba-
şına şöyle tüketim sağlanmalıdır:

		Mutlak ölçü	1970 yılına bakarak yüzde hesabıyla
Et ve etli ürünler	kg	55,0	129
Balık	kg	11,0	193
Süt ve ürünleri	lt	196,0	133
Şeker ve ürünleri	kg	37,0	109
Yumurta	adet	159,0	133
Sebze	kg	135,0	126
Yemiş	kg	179,0	144
Pamuk dokumalar	m ²	25,6	125
Yün dokumalar	m ²	4,7	121
Ayakkabı	çift	2,2	129
Radyo — 100 aileye	adet	104,0	103
Televizor	adet	64,0	151
Buz dolabı	adet	58,0	202
Araba	adet	14,0	248

Müşterilerin kitlevi halde aradıkları ve ihtiyaçlarını
giderdikleri halk tipinden çağdaş kalitedeki malların üre-
timi ve alışverişi öncelikle sağlanmalıdır.

61. Ticaret maddi-teknik bazasının genişletilip mo-

dernleştirilmesine ve ticaret hizmetlerinin önemli derecede
iyileştirilmesine özel dikkat ayrılmalıdır. Ahalinin tüke-
tim ihtiyaçlarının öğrenilmesi çağdaş temeller üzerine
oturtulmalıdır. Çeşitli malların, bilhassa en çok aranan
malların bütün mağazalarda mecburen bulundurulması
usulü tatbik edilmelidir. Ticaret işçilerinin sayısı aha-
li-den 1000 kişiye göre artırılmalıdır. Ticaret ağı genişletil-
meli ve mağazalarda müşterilere en uygun olan iş zama-
nı yaratılmalıdır. Ticaret işçilerinin emeğini ödeme sis-
temi başlıca, ahalie kültürlü hizmetin yükseltilmesi ve
ahali tarafından aranan malların yeterli miktarda mağa-
zalarda bulundurulmasıyla bağlandırılmalıdır.

Yemiş ve sebze ticareti katıyetle iyileştirilmelidir. Bu
maksatla ahalie toplumsal sektordan olduğu gibi, şahsi
sektordan da sebze ve yemiş satınalıp sağlarken Merkez
Kooperatif Birliği sisteminden daha tam faydalanılmalı-
dır. Yılın bütün sezonlarında iç pazar için geniş ölçüde,
türli yemiş ve sebze bulundurulması sağlanmalıdır.

Türli dekoratifli ve çağdaş biçimli ambalajlı fabrikada
paketlenmiş mallarla ticaretin gelişmesine geniş yol ve-
rilmelidir. Arandıkları sırada pazara sürülmeleri mak-
sadya sezon mallarının çağdaş üretimine ayrıca dikkat
ayrılmalıdır.

62. Toplumsal yemekhanelerin geliştirilmesi tedricen
sanayi temeller üzerine aktarılmalı ve bu bakımdan yarı-
hazır et ve sebze üretiminin, keza gıda sanayii müesses-
lerinde ve toplumsal yemekhanelerin büyük bölgesel mü-
esseselerinde hazır gıdaların geniş ölçüde konsentre edil-
mesine geçilmelidir.

İşçi ve öğrenci yemekhane ve büfeleri, yarıhazır ve
hazır gıda mağazaları ağı geliştirilip modernleştirilmeli-
dir.

Bu beşyılıktaki yetişen neslin rasyonel beslenme nor-
malarına uygun olan ve bütün öğrencilerin zamanında
yüksek kaliteli gıda alabilmelerine imkân yaratacak öğ-
renci yemekhane ve büfeleri sorunu çözümlenmelidir.

Emekçilerin yemekte zaman kaybetmemeleri için hizmet şekilleri mükemmelleştirilmelidir. Toplumsal yemekhanelerde yemek miktarını korumayı, müşterilere karşı nezaketli davranmayı ve çabuk hizmet etmeyi teşvik eden yeni ödeme şekilleri tatbik edilmelidir.

63. Ahalinin ihtiyaçlarını zamanında, ucuz ve iyi kaliteli yapılan hizmetlerle gidermek maksadıyla **sanayi** ve komunal-yaşayış hizmetleri hızla geliştirilip modernleştirilmelidir.

Toplumsal çamaşır ve ütühaneler, kimyevi temizleme müesseseleri, terzi, ayakkabıcı ve diğer hizmetler ağı çabuk geliştirilerek ev işlerinde kadının emeğini hafifleten hizmetlere, bilhassa dikkat ayrılmalıdır.

Hizmetlerin gelişmesi, gittikçe sanayi temeller üzerinde yoluna konmalıdır.

Araba, televizor, radyo, mobilya gibi uzun zaman kullanılan malların tamiri için serviz bazaları genişletilmelidir. Ahalinin hizmet ve ufak-tefek mal ihtiyaçlarını gidermeye dair yerli ve kooperatif sanayi geliştirilmelidir.

Altıncı Beşyılıktaki köylere su getirilmeye ve kasabalar da kanalların genişletilmesine devam edilmelidir.

64. Mesken kuruculuğuna ait vasıtalar taksim edilirken sanayide, kuruculukta ve taşıtta çalışan işçi ve uzmanların ihtiyaçlarını gidermek için endüstri merkezlerine öncelik tanınmalıdır. Mesken kuruculuğunun ucuzlatılması alanında tedbirler araştırılmalıdır. Meskenleri düzende tutma ve tamir etme ağı geliştirilmelidir.

65. Komunal taşıta hızlı gelişme sağlanmalı, işçi ve memurların taşınmasıyla ilgili başlıca sanayi merkez ve bölgelerde toplumsal taşıtı hissedilir derecede fazlaştırmaya hattı güdülmelidir. Beşyıl içinde Sofyada, Plovdifte ve korort sezonu sırasında başlıca korort bölgelerinde komunal taşıt ihtiyaçları giderilmelidir. Taksi taşıtı da hızla geliştirilmelidir.

66. Gelişme safhamıza, insanların emek ve hayat istem ve şartlarına uygun olan sosyalist sağlık koruma sis-

teminin geliştirilmesine devam edilmelidir. Emegün teknik, sanitar-temizlik şartları iyileştirilmelidir.

Havayı, suyu ve tabiatı temiz tutma kontrolü kuvvetlendirilmelidir.

Sosyal hizmet müesseselerinde yatakların sayısı artırılmalıdır. Yatak sayısının fazlaştırılması ve istirahatçılara gösterilen kültürel-yaşayış hizmetlerinin iyileştirilmesi suretiyle memleketimizde istirahat işlerinin geliştirilmesine devam edilmelidir. İç turizmin daha da geliştirilmesi sağlanmalıdır.

67. **Çocuk evleri ağı hızla geliştirilmelidir.** Çocuk evlerinin kurulmasında TKZS ve Devlet İktisat Birliklerinin fondlarından para alınmalı ve bu hususta bütün toplum angaje edilmelidir. Kadın iş elinin en çok meşgul olduğu bölgelerde çocuk yurdu ve bahçelerinin kuruculuğuna öncelik tanınarak çocuk evlerinin teritorial taksiminin doğru yapılmasına ayrıca dikkat edilmelidir. Çocuk evlerinin düzenlenmesine lüzumlu donatım ve eşyaların üretimi ve vaktinde hazırlıklı kadroların yetiştirilmesi sağlanmalıdır.

68. Altıncı Beşyılıktaki doğumun artırılması tedbirleri gerçekleştirilmelidir. Bilhassa ikinci çocuk için çocuk zamları fazlaştırılmalıdır.

Köylü kooperatörlerin bu bakımdan hakları işçi ve memur haklarıyla müsavileştirilmelidir. Analara, çocuklarına en küçük yaşta daha uzun zaman bakabilmeleri için şartlar yaratılmalıdır.

69. **Oğlan ve kızların yaratıcılık eğilimleriyle ilgili tedbirler sistemi gerçekleştirilmelidir.** Bu maksatla gençlik kulüplerinin ve evlerinin, fizikültür alanlarının ve turistik bazalarının kuruculuğuna devam edilmeli, spor faaliyetinin kitleleştirilmesi ve spor ustalığının artırılması çalışmaları hızlandırılmalıdır. Müesseselerde gençlik yaratıcılık kulüplerinin geliştirilmesine geniş saha ve destek sağlanmalıdır.

70. Ahalinin büyüyen kültürel ihtiyaçlarının daha tam giderilmesi sağlanmalı; tiyatro, müzik ve resim sanatının,

sinema sanatının, edebiyatın, basın ve bedii özfaaliyetin ide ve bedii seviyesi artırılmalıdır. Bulgaristan halkının edinimlerini sanatta yansıtmak için yeni bedii şekiller araştırılmalıdır. Bulgar filimlerinin ide-bedii değeri yükseltilmelidir. Radyo ve televizya programları çeşitlendirilip iyileştirilmelidir. Müze ve arşif faaliyetinin daha da geliştirilmesi gerçekleştirilmelidir. Kültür enstitülerinin maddi-teknik bazaları genişletilmelidir. Kültür ve sanat kadrolarının hazırlığı iyileştirilmelidir.

Kitap basım faaliyetinin ve poligrafik bazanın daha da geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Öğrencilerin kitap ve alet-e-deval ihtiyaçları tamamiyle giderilmelidir. Yüksek kalitede reklam materyalleri sağlanmalıdır.

XI. HALK İKTİSADİYATI YÖNETMENLİĞİ EKONOMİK MEKANİZMASININ DEVAMLİ SURETTE TATBİK EDİLMESİ

Bu direktiflerde öne konan vazifelerin icra edilmesi, sosyal-ekonomik prose yönetiminin bilimsel düzeyini daha da yükseltmeyi ve ekonomik yönetim mekanizmasını devamlı olarak tatbik etmeyi ve bunun bilimsel-tekniksel devrimi hızlandırmak için etkisini artırmayı gerektiriyor. İktisat faaliyetinde, yüksek etkinlik savaşı uğrunda devlet, iktisat ve toplumsal teşkilâtların kuvvetleri ve emekçilerin kuvvetleri azami derecede seferber edilmelidir.

71. Bu direktiflerin temeli üzerinde kollara, ayrı ayrı iktisat teşkilâtlarına ve teritorial birimlere göre, bütün memleket için Altıncı Beşyillik plan hazırlanmalıdır. Devlet iktisat birlikleri, tarım-sanayi kompleksleri, onların beş ve bir yıllık planlarının bir parçası olarak kolektiflerin sosyal gelişmesi için bölüm hazırlamalıdır.

72. Tahminleme, modelleme ve elektronik hesaplama tekniği gibi çağdaş metot ve araçların daha geniş tatbik

edilmesi yoluyla merkez planlama daha da mükemmelleştirilmelidir. BHC'nin sosyal-ekonomik gelişmesinde optimal planlama sistemi hazırlanıp denenmesine, bilhassa dikkat ayrılmalıdır. Bilimsel araştırmalardan, tasarımlardan ve üretimden başlayıp ürünün satışına kadar bütün tekrar üretim prosesini kaplayan ve bilimsel bakımdan esaslandırılmış **normatif sisteminin** mükemmelleştirilmesine ve daha tam tatbik edilmesine devam edilmelidir.

Üretim kol strukturunun mükemmelleştirilmesi, makine ve teçhizat yapımının iyileştirilmesi, progresif teknika ve teknolojinin tatbik edilmesi ve materyal kaynaklarından etkili bir surette faydalanmak için bütün imkânların geniş geniş meydana çıkarılması yoluyla, ürünlerin teknik-ekonomik göstergelerine zarar getirmeksizin geniş ölçüde hammadde, materyal ve enerji tasarrufu yapılmalıdır.

73. Perspektif planlama çalışmaları önemli derecede iyileştirilmelidir. Partinin programı, tahminler, konsept ve modeller esası üzerinde memleketin 1990 yılına kadar sosyal-ekonomik gelişmesi için uzun vadeli plan ve üretim güçlerinin teritorial taksimi için de genel şema hazırlanmalıdır.

74. Stok-para ilişkilerinden daha tam faydalanılmalıdır. Devlet iktisat birliklerinde ve tarım-sanayi komplekslerinde iktisat hesabı devamlı olarak tatbik edilmelidir. Mali-kredi sisteminin rolü artırılmalıdır. Maaşların düzenlenmesi ve teşvik fonları entenzif ekonomik gelişme faktörlerinden doğrudan doğruya faydalanılmasıyla bağlatılmalıdır. Fiyat tayin etme ve fiyatları planlama sistemi mükemmelleştirilmeli, malların türlü ve güzel yapılmasını, etkinliğini, kalitesini ve teknik seviyesinin yükseltilmesini teşvik eden rolleri artırılmalıdır.

75. Tedarik teşkilâtlarının çalışmalarında şimdiki zayıflıkların önü alınmalıdır. Bu maksatla halk iktisadiyatının genel ve çağdaş maddi-teknik tedarik sistemi yaratılmalıdır. Altıncı Beşyillığın daha başlangıcında elektro-

nik hesaplama tekniğinin yardımıyla halledici ve en kıt ham maddelerin ve materyallerin hareketi düzene konmalı ve depolarda mal ve maddi yedeklerin daima bulundurulması sağlanmalıdır. Materyalların ve ham maddelerin sarfiyat ölçüsüyle ilgili çalışmalar bilimsel temel üzerinde düzenlenmeli ve maddi yedeklerden daha semereli faydalanmak için tedarik teşkilâtlarının üretim üzerindeki tesiri kuvvetlendirilmelidir.

Teşkilât ve maddi-teknik baza iyileştirilerek memlekette ikinci dereceli ham maddelerin tamamıyla toplanması ve onlardan rasyonel bir şekilde faydalanılması sağlanmalıdır.

76. Devlet iktisat birlikleri ve tarım-sanayi kompleksleri başlıca ekonomik birimler olarak sağlamlaştırılmalıdır.

77. Sosyal yönetimin, çağdaş bilimsel yönetimin istemlerine göre, bütün sistemlerinin ve alt sistemlerinin çalışmaları mükemmelleştirilmelidir. Yönetim sorunlarını zamanında kavrayıp yetkililikle çözümlmek için devlet yönetim organlarının çalışma usul ve metotları katıyetle iyileştirilmelidir.

* * *

Gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğu ile ilgili büyük vazifelerin gerçekleştirilmesi, halk iktisadiyatında Parti yönetimi bilimsel seviyesinin daha da yükselmesini, Parti komite ve teşkilâtlarının birer politik yönetici organ olarak gittikçe daha iyi tastiklenmesini gerektiriyor. Parti komite ve teşkilâtları, çalışma usul ve metotlarını durmadan mükemmelleştirmeli, vazifelerini devlet ve iktisat organları vazifelerinden doğru ayırt etmeli ve onların dikkatlarını üretimin, bilimsel-tekniksel ilerleyişin, kültür kuruculuğunun ve komünist terbiyesinin başlıca sorunlarının başarıyla çözümlenmesine yöneltmelidirler.

Maddi üretimde, bilimsel araştırma ve tasarı-konstruktor enstitü ve teşkilâtlarında, tekniksel ilerleyiş bazalarında ve faaliyet gösterilen diğer alanlarda Parti teşkilâtla-

rının savaşçı kabiliyeti ve komünistlerin yönetici rolü yükseltilmelidir. Ideolojik çalışmalar yeni sorunlarla daha sıkı bağlatılmalı, Parti, devlet ve iktisat kadrolarının yeni şekilde düşünmelerine, ekonomik ve tekniksel kültürlerinin yükselmesine yardım etmelidir. Böylelikle onlar, Parti politikasını daha büyük başarıyla gerçekleştirecekler, ahlâk ve örnekleri, insanları birleştirme ve yönetme kabiliyet ve beceriklilikleriyle kolektiflerin terbiyecisi olacaklardır.

Parti, toplum ve devlet kontrolü, Parti ve Hükümet kararlarının icrasını yoklama teşkilâtı katıyetle iyileştirilmelidir.

Meslek Birlikleri, Vatan Cephesi, Komsomol ve diğer toplumsal teşkilâtların dikkatleri, tekniksel ilerleyiş, halk iktisadiyatının entenzif gelişmesi, emekçilerin girişkenlik ve yaratıcılıklarını hızlandırma, sosyal problemleri zamanında çözümlleme sorunları üzerine toplanarak bu teşkilâtların aktifliği ve rolleri yükseltilmelidir.

Sosyalist yarışlar ekonominin entenzifleştirilmesi sorunlarının çözümlenmesiyle daha sağlam bağlatılmalı, ahlâk-ide ve terbiye rolü daha da kuvvetlendirilmeli, manevî ve maddî teşviklerin tatbiki daha tam ahenklendirilmelidir.

Parti komite ve teşkilâtları, komünistlerin ve bütün kolektiflerin yüksek ve şuurlu disiplin, vazifeleri zamanında ve kaliteli icra etme sorumluluğu, sosyalist mülkiyeti ve emekçilerin çıkarlarını koruma, plan, devlet, mukavele, teknolojik ve emek disiplinini ciddiyetle koruma ruhunda terbiye etmeye daimi dikkat ayırmalıdır. Devlet birliklerinde, müesseselerde, TKZS'lerde, DZS'lerde ve dairelerde yolsuzluklara karşı barışmazlık, Parti ve Hükümet kararlarının dürüst, zamanında ve etkili icra edilmesi için kolektiflerin çalışmalarında operatiflik havası yaratılmalıdır.

Bu direktifler, halkımızın hayatsal ihtiyaçlarını, uzun süreli çıkarlarını ifade ediyorlar. Onlarda öne sürülen vazifeler büyüktür, fakat tamamıyla reeldirler. Kurulmuş

olan maddi-tekniksel baza, meydana getirilmiş olan geniş bilimsel araştırma enstitüleri ve teşkilâtları ağı, binlerce tecrübeli uzman ordusu, emekçilerin yüksek politik şuuru ve aktifliği, memleketimizin sosyalist ekonomik entegrasyona iştirakının genişlemesi ve ekonomimizin Sovyetler Birliği ekonomisiyle daha fazla yakınlaşması, bu vazifelerin icrası için birer emin teminattır.

Bulgaristan Komünist Partisinin Onuncu Kongresi, komünistlerin, kahraman işçi sınıfımızın, emeksever köylü kooperatörlerin, Halk Çiftçi Birliği üyelerinin, halk aydınlarının, kadınların, oğlan ve kızların, Yurdumuzun yeni ilerleyişi için direktiflerde öne sürülen büyük vazifelerin icra edilmesi uğrunda yorulmaksızın çalışacaklarına inancını belirtir. Altıncı Beşyillik planının icrası, gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğunda, emekçilerin hayat seviyesinin yükseltilmesinde, Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin halklararası otoritesinin daha da artmasında yeni, büyük bir adım olacaktır. Bu, dünya devrimci prosenin gelişmesine, barış, demokrasi ve sosyalizm savaşına katkımız olacaktır.

İÇİNDEKİLER

PARTİ DOKUZUNCU KONGRESİNİN DİREKTİFLERİNİN İCRA-SINDA BAŞLICA SONUÇLAR	4
1971—1975 YILLARINDA BULGARİSTAN HALK CUMHURİYETİ-NİN SOSYAL-EKONOMİK GELİŞMESİNİN ESAS YÖNLERİ	9
I. Esas vazifeler	9
II. Bilimsel araştırmaların geliştirilmesi ve tekniksel progresin hızlandırılması	12
III. Memleketin endüstrü seviyesinin yükseltilmesi, sanayi üretiminin konsantrasyonu, özelleştirilmesi, kooperatifleştirilmesi, komple maki-nelendirilmesi ve otomatikleştirilmesi	15
IV. Köy iktisadiyatının sanayi temel üzerinde konsantrasyonu ve ge-liştirilmesi	23
V. Birleşik taşıt sisteminin, yol ve ulaşım bağlarının mekemmelleş-tirilmesi	27
VI. Investisyon politikası, kuruculuğa çağdaş maddi baza yaratılma-sı ve sermaye yatırımının efektifliğinin artırılması	29
VII. Üretimin kol ile bölgesel konsantrasyonu ve ihtisaslaşmasının daha tam bağdaştırılması ve ayrı ayrı bölge birimlerinin komple geliştirilmesi	34
VIII. Öğrenim sisteminin yeniden düzenlenmesi ve ülkeyi hazırlıklı uzmanlar ve icracı kadroların sağlanması	34
IX. Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin sosyalist ekonomik entegrasyo-na daha aktif katılması ve dış ekonomik bağlar efektifliğinin ar-tırılması	36
X. Halkın refah ve kültürünün daha da yükseltilmesi	39
XI. Halk iktisadiyatının yönetmenliği ekonomik mekanizmasının de-vamlı surette tatbik edilmesi	44